LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 97 ★★★★ Ozone Park 17, N. Y. Penkt., gruodžio (Dec.) 2, 1960 ★★★★ METAI 49-ji

KRISLAI

E. Mieželaitis Čikagoj.
Tuoj bus Niujorke.
Jubiliejinė laida.
Kas atsimena?
Aidiečių koncertas.

— Rašo R. Mizara —

Tarybinių rašytojų delegacija, kurion įeina poetas E. Mieželaitis, jau prabuvo JAV daugiau kaip pusę mėnesio. Važinėja ji po mūsų šalį, stebi ir šnekasi su žmonėmis. Žinau, rašytojams viskas įdomu, nes ir pati mūsų šalis įdomi.

Viešint Čikagoje, Eduardas Mieželaitis porai valandų buvo susitikęs ir su lietuviais. Pogreičiu čikagiečiai jam buvo suruošę pobūvėlį.

Bet Čikagoje tarybiniai rašytojai viešėjo tik tris dienas.

—:—

Šiomis dienomis svečiai atvyks į Niujorką ir čia pabus apie 12 dienų. Niujorkas, mat, savaime šalis!

Galimas daiktas, kad ir čia įžymusis lietuvių poetas Mieželaitis susitiks su didesniu skaičiumi lietuvių.

Man jau skambino visa eilė Niujorko lietuvių ir visuomenininkų, ir rašytojų, ir žurnalistų, klausiant, kur jie galėsią su poetu susitikti ir nors trumpai pasikalbėti.

Atsakiau: sužinosime tik tuomet, kai svečiai atvyks, kai jie čia nusistatys savo darbų programą.

—:—

Kaip jau buvo "Laisvėje" rašyta, delegaciją sudaro rašytojas **Konstantinas Simonovas, E. Mieželaitis, Vera Panova** ir **Elena Romanova.**

Abidvi moterys rašytojos vartoja ir anglų kalbą.

Rašytojai yra JAV vyriausybės svečiai.

—:—

Mūsų laikraščio vajus eina gerai. Mes jau rimtai galvojame ir apie jubiliejinę "Laisvės" laidą, kuri, atrodo, **išeis 1961 metų balandžio 7 dieną.**

Prašome mūsų bendradarbius parašyti tai laidai po ilgesnį ar trumpesnį straipsnį.

Jubiliejinis numeris bus gerokai padidintas.

—:—

Dabar mums rašo iš Lietuvos vienas įžymus veikėjas, prašydamas, kad mes paklaustume senesnio amžiaus mūsų skaitytojų, ar jie atsimena P. Eidukevičiaus - Baranausko buvimą Amerikoje.

Kur jis tuomet buvo apsistojęs — kokiame mieste, jei žinoma, ir pas ką?

Kur jis sakė kalbas — apie ką jis daugiausiai kalbėjo ir tt.

Kas tai atsimena, prašome parašyti mums. Mes išspausdintume tuos atsiminimus "Laisvėje,'" o iš čia galėtų pasiimti juos Lietuvos istorikai.

O jei ne, tai būtų galima juos tiesiog pasiųsti į Vilnių. Atsiminimai, aišku, turėtų būti tikslūs.

—:—

Na, tai šį sekmadienį, gruodžio 4 dieną, būsime mūsiškio Aido Choro metiniame koncerte.

Būti jame reikia, kadangi Aido Choras šiandien pas mus vaidina neįkainuojamą vaidmenį. Tik įsivaizduokite: kas būtų be Aido Choro?!

Vadinasi, nuvykdami į jo koncertą, ne tik pasidžiaugsime choro ir solistų dainomis, o ir paremsime aidiečius moraliai ir materialiai.

Aidiečiai ir jų mokytoja Mildred Stenslerienė užsitarnavo didžiausios mūsų visų paramos.

Tarybų Sąjunga surado didelius aukso kiekius

Maskva. — Laikraštis "Ekonomičeskaja Gazeta" talpino eilę straipsnių geologo Dr. I. E. Drabkino apie surastus didelius aukso turtus Sibire. Jau nuo seniau žinoma, kad Kolyma upės ir Magadano prieplaukos srityje Tarybų Sąjunga gaudavo aukso.

Dr. Drabkinas rašo, kad pastaraisiais metais dideli aukso plotai surasti Jagodnaja, Susumano ir Tenka Kolyma upės srityje ir taip pat prie Zelenyji mys (Žaliojo iškyšulio).

Dr. Drabkinas rašo, kad vėlesniu laiku surasta turtingi aukso plotai ir Sibik-Tyllako srityje. Jis rašo, kad naujuose plotuose rado tūkstančius aukso šmotų, o vienas jų yra 20 svarų.

Pasiekti aukso sritis yra lengva, nes ape 80 procentų plotų randasi arti Kolyma upės ir Magadano prieplaukos.

Apie padėtį Kuboje

Havana. — Kubos premjeras Fidel Castro kalbėjo Havana universitete. Jis sakė, kad tenka palaukti kokią poziciją užims naujai išrinktasis Jungtinių Valstijų prezidentas John Kennedy. Tarp kitko Castro išreiškė viltį, kad gal Kennedy bus logiškesnis ir "sulaikys agresijų politiką prieš Kubą".

Laikraštis "Revoliučion" rašo, kad Eisenhowerio valdžia pranešė Kubai, jog JAV karinis Laivynas daro manevrus į šiaurę nuo Kubos, visai arti jos krašty.

Šiemet Kuba suėmė 211,000 tonų ryžių, tai daugiau, kaip bent kada pirmiau. 1958 metais buvo suimta tik 168,000 tonų.

Kubos spauda rašo, kad jos liaudis gauna gražių dovanų iš Lenkijos, Čekoslovakijos, Jungtinės Arabų Respublikos, Tarybų Sąjungos ir kitų draugiškų šalių.

Havana. — Grupė Tarybų Sąjungos nikelio specialistų atvyko Kubon. Jie nuvyko į buvusius JAV Nicaro nikelio fabrikus. Techninių pirmininkas Ivanas Stiguirinas sakė kalbą fabriko darbininkams.

Havana. — Escambrey kalnuose kovoje prieš sukilėlių gaujas žuvo milicijos vadas majoras Manuel Fajardo.

Ir vėl JAV aukso rezervas nukrito

Washingtonas. — Lapkričio pabaigoje Jungtinių Valst. aukso rezervas buvo $17,986,000,000, tai žemiau, kaip bent kada per 20 metų. Mažiau aukso rezerve, daugiau eina cirkuliacijoje popierinių pinigų, tai ir dolerio kaina mažėja.

Aukso rezervai žymiai pagerėjo Vakarų Vokietijos ir Anglijos. Dabar Vakarų Vokietija aukso ir JAV dolerių, kuriuos JAV turės išpirkti auksu, turi virš penkis bilijonus ir pusę, o Anglija apie keturis ir pusę bilijono dolerių.

VENEZUELOJE VEIKIA KARO STOVIS

Karakas. — Venezuelos prezidentas Romulos Betancourt įvedė karo stovį. Armijos daliniai puola demonstrantus. Prezidentas sako, kad komunistai nori įvesti šalyje tokią santtvarką, kokia yra Kuboje.

Londonas. — Lapkričio 29 dieną sukako 86 metai amžiaus buvusiam Anglijos premjerui W. Churchillui.

Afrikoje dar viena nauja valstybė

Nouakchott. — Mauretanija jau gavo nepriklausomybę. Francūzijos premjeras M. Debre įteikė nepriklausomybės dokumentą Mauretanijos premjerui Moktarui Ouldui Daddahui.

Žmonės visoje šalyje džiaugėsi.. Jie miestų gatvėse suruošė eisenas ir šokius.

Mauretanija randasi šiaur-vakarinėje Afrikos dalyje, prie Atlanto vandenyno. Ji užima 415,900 ketv. mylių plotą ir turi apie milijoną gyventojų.

Suezo kanalas ir Egipto pelnai

Kairas. — 1960 metais Jungtinei Arabų Respublikai Suezo kanalas duos 17 kartų tiek pelno, kiek Egiptas gaudavo randos nuo anglo-francūzų kompanijos pirm 1956 m. Numatoma, kad kanalo metinės įplaukos už laivų praplaukimą bus $144,500,000.

Kanalo pagilinimui ir užlaikymui per metus bus išleista $49,000,000. Dabar laivų pravedimui dirba 220 Bocmanų, kurių tarpe dar yra 100 užsieniečių, bet egiptiečių skaičius nuolatos auga.

Auksinio jubiliejaus vajus perėjo į antrąją pusę

Pradžia vajaus buvo labai gera. Darbas buvo pradėtas lygiai paskirtu laiku ir pasidarbuota gražiai. Visose didesnėse kolonijose puikiai darbuojamasi ir rezultatai džiuginanti. Vajininkai jau gavo gerokai naujų skaitytojų ir atnaujinimai išsibaigusių prenumeratų eina gerai. Parengimų įvyksta daug ir visi puikiai pasiseka, duoda laikraščiui gražios finansinės paramos. Už taip rimtą veiklą ir rūpestingumą "Laisvės" auksinio jubiliejaus atžymėjimui, vajininkai ir kiti kolonijų veikėjai užsitarnavo širdingiausio pasveikinimo nuo visos pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės.

Aišku, visiems rūpi žinoti, kaip sekasi komisijos paskelbto $10,000 fondo reikalas. Vajus buvo paskelbtas keturiems mėnesiams. Du mėnesiai jau praėjo. Per tuos du mėnesius pusės fondo—$5,000—nesukėlėme. Tačiau baimės dėl to nėra, nes pranešimai laikraštyje rodo, kad veikimas fondo reikalu eina, ruošiami parengimai ir renkamos aukos. Neabejojame, kad antroji pusė vajaus $10,000 fondą sukels iki viršūnės.

Nors esame optimistai fondo sukėlimo reikalu, bet turime permatyti, kad bus ir keblumų darbui, kai užeis žiema. Susisiekimai bus sunkesni ir darbo našumas trukdysis. Todėl dabar, kol oras dar gražus, pasispauskime, pasiskubinkime vajaus reikalu.

Užsakymas "Laisvės" į Lietuvą yra svarbus dalykas. Lietuvos žmonės labai myli "Laisvę". Kurie tik turite Lietuvoje giminių ar artimų draugų, užsakykite jiems "Laisvę". "Laisvės" kaina į Lietuvą $12 metams.

"Laisvės" vajus baigsis su pabaiga sausio mėnesio, 1961 m. Dar turime arti du mėnesius laiko pasidarbuoti. Prašome vajininkų veikti tuo pačiu tempu, kaip pradėjote, iki pabaigos vajaus, tai rezultatais džiaugsimės visi, vajų užbaigę.

Pr. Buknys

Iš Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijos

New Yorkas. — Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijoje buvo paimta svarstyti TSRS pasiūlymas panaikinti kolonializmą. Anglijos atstovas David Ormsby-Gore, kad pateisinti Vakarų imperialistų kolonializmą, užpuolė Tarybų Sąjungą. Jis sąjungines respublikas įvardino kaip Rusijos "kolonijas".

V. Zorinas, TSRS delegacijos pirmininkas, užprotestavo prieš Gore, pareikšdamas, kad Gore paneigia tarybinių respublikų liaudies valią, kurios savo valia sudaro Tarybų Sąjungą, taipgi jis protestavo, kad Gore kišasi į Tarybų Sąjungos vidaus reikalus.

Kongo respublikos reikalai vis stovi dienotvarkyje. Pranešta, kad premjeras P. Lumumba pabėgo iš Leopoldvillės į Stanleyville, kur jis turi daugiau pasekėjų.

Sekretorius Hammarskjoldas raportavo, kad Jungtinės Tautos savo veikla Kongoje jau turi $60,000,000 išlaidų ir organizacijos iždas tuščias. Reikalinga tuojau sukelti $100,000,000.

Jungtinės Valstijos sutiko padengti pusę Jungtinių Tautų padarytų išlaidų Kongo respublikoje. Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys atsisakė prisidėti prie padengimo J.T. lėšų Kongo respublikoje, nes sekretoriaus Hammarskjoldo politika ten tik žalos padarė.

V. Zorinas, TSRS delegacijos pirmininkas, prašė Jungtinių Tautų Asamblėjos pirmininko, kad būtų išdalintas Tarybų Sąjungos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir Vokiečių Demokratinės Respublikos (Rytų Vokietijos) pareiškimas, jog Vakarų Vokietijos ginklavimas atominiais ginklais sudaro ne tik Europai, bet visam pasauliui karo pavojų. Anglijos, Francūzijos ir Jungtinių Valstijų delegatai stojo ginti Vakarų Vokietijos apginklavimą.

Į Gvinėjos sostinę Akrą jau sugrįžo prezidentas Kwame Nkrumahas iš Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijos. Jį pasitiko tūkstančiai žmonių. Jis savo kalboje sakė, kad Belgijos, Jungtinių Valstijų ir jų talkininkių yra padarytas suokalbis: neleisti Kongo respublikai susitvarkyti.

Aleksėjus Rošćinas, TSRS delegatas, pareikalavo, kad Jungtinės Tautos tuojau paimtų Kongo respublikos reikalus iš Hammarskjoldo rankų ir perduotų Saugumo Tarybai, taipgi, kad Jungtinės Tautos savo militarines jėgas ištrauktų iš Kongo.

Jis sakė, kad laikymas Jungtinių Tautų karo jėgų Kongo respublikoje, kuomet jas Hammarskjoldas vartoja Vakarų politikai, tik blogina padėtį ir Jungtines Tautas stumia į bankrutą.

"Pravda" rašo, kad Vakarai yra priešai koegzistencijos

Maskva. — Dienraštis "Pravda" atžymėjo Fridricho Engelso 140 metų gimtadienį. Dienraštis, aprašydamas Engelso rolę, sako, kad per visą laiką, nuo paskelbimo "Komunistų Manifesto", buvo ir yra darbininkų judėjime revizionistų, dogmatistų, sektantistų ir kitokių nuo Markso-Engelso mokslo nukrypėlių.

"Pravda" rašo, kad tokių nukrypimų yra ir dabar darbininkų judėjime. Tatai buvo svarstomi ir tik įvykusiame Maskvoje 85 šalių komunistų suvažiavime.

Bet dienraštis nurodo, kad komunistai yra vieningi už taikos išlaikymą, už koegzistenciją. Koegzistencijos bijosi Vakarų imperialistai, nes jie mato, kaip socialistinės šalys daro progresą ir turi pirmenybę prieš kapitalizmo šalis.

Vėliausios žinios

Lamont, Canada. — Alberta provincijoje tavorinis traukinys sudaužė autobusą. Autobusu važiavo moksleiviai, iš kurių 16 žuvo.

Albany. — Gubernatorius Rockefelleris sako, kad 1962 metais jis vėl kandidatuos į N. Y. valstijos gubernatoriaus vietą.

Washingtonas. — Valstybės sekretorius Herteris raportavo Senato komitetui apie JAV teikiamą militarinę pagalbą Laose.

Buenos Aires. — Peronistai buvo sukilę Rosario ir Salta miestuose, bet valdžios kariuomenė sukilimą nuslopino.

Washinigtonas. — Eisenhoweris ir jo valdžia mano, kad Vakarų Vokietija turėtų finansuoti JAV armiją, kuri yra laikoma V. Vokietijoje.

Buffalo, N. Y. — Lapkričio 30 dieną prisnigo 18-ka colių storio. Tai buvo pirmasis sniegas šį sezoną.

Istanbulas. — Dabartinis Turkijos vadas generolas Cemal Gurselis buvo susirgęs.

Washingtonas. — Venezuelos valdžia informavo Amerikos valstybių sąjungą, būk demonstracijas ir sukilimą remia Dominikos respublika.

H. Trumanas apie medikalę pagalbą

New Yorkas. — Spaudos korespondentams Harry Trumanas sakė, kad anksčiau ar vėliau bus įvesta valstybės lėšomis senatvės medikalė pagalba.

Trumanas nupeikė daktarų organizaciją, nes Washingtone įvyko American Medical Ass'n konferencija, kurioje jie pasisakė prieš medikalę pagalbą valstybės lėšomis. Trumanas sakė: "Gaila, bet aš vėl pakartoju, kad jie yra savanaudžiai.

TSRS įrengimai ir A-bombų sprogimai

Maskva. — "Pravda" rašo, kad dabartiniu laiku jau negalima slaptai atlikti atominių arba hidrogeninių bombų bandymus, nes kitose šalyse instrumentai juos užregistruoja.

"Pravda" įtalpino ir nuotraukas, kurias padarė instrumentai Aluštoje, Alma-Atoje, Petropavlovske, Šatske, Borovske, Maskvoje ir kituose TSRS miestuose. Ji rašo, kad 1958 m. JAV karininkai darė "Argus" projekto tris slaptus atominių bombų bandymus, kuriuos TSRS instrumentai ir užrekordavo.

Eisenhoweris ir JAV gynybos išlaidos

Washingtonas. — Pirm Eisenhoweris baigs JAV prezidento tarnybą, jis padarys žingsnių dar didesniam apsiginklavimui, negu buvo suplanuota. Pentagono karininkai sako, kad gynybai neužteks paskirtų $42,000,000,000.

Kaip žinome, paskirtų pinigų turi užtekti iki 1961 m. liepos 1 dienos, bet jie jau išdalinti orlaivyno, laivyno, armijos ir raketų skyriams. Numatoma, kad prie paskirtos sumos dar reikės pridėti tris bilijonus dolerių.

Ekstra

Maskva. — Tarybų Sąjungos mokslininkai iššovė satelitą penkių tonų svorio, kuriame yra du šunys. Satelitas skrenda aplinkui Žemę.

Cape Canaveral, Fla. — JAV orlaivynas iššovė "Thor-Able-Star" raketą, 80 pėdų ilgio, bet ji susprogo ore. Manoma, kad skeveldros nukrito Kuboje.

Karakas. — Studentai paėmė universiteto rūmus ir juos pavertė į apsigynimo "Stalingradą". Demonstracijos plečiasi visoje Venezueloje.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 ——— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Kalėdinis biznis

SU PADĖKŲ (THANKSGIVING) DIENA JAV prasidėjo kalėdinis biznis. Tai įkiriausias visų metų laikotarpis!

Per spaudą, per radiją ir per televiziją milijoninės kompanijos (jų agentai) dabar rėks ir rėks net iki šių metų pabaigos apie "dievo gimimą", vis pridėdamos, kad skaitytojas ar klausytojas pirktų jų produktus, kad padarytų juo didesnį biznį, nes, atžagariai, Kalėdos būtų menkos, neužtenkamai šventos, nebūtų reikiamai atžymėta "Kristaus gimimo" diena!

Po žiemos švenčių bus paskelbta: jei biznieriai padarė didelius pelnus, tai "Kristaus gimimo diena" buvo paminėta gerai, krikščioniškai, jei ne — Kristaus ant svieto atėjimas nebuvo krikščioniškai sutiktas.

Kapitalizmas viską remia doleriu, net ir krikščioniško dievo gimtadienį.

Stambiosios korporacijos traukia iš žmonių dolerį, dvasininkija nuo jų neatsilieka: ir ji traukia dolerį iš tikinčiųjų kišenių, vis vardan dievo gimimo, vardan švenčių, vis vardan religijos!..

Business ir business!

Lotynų Amerikoje

ŠIUOS ŽODŽIUS RAŠANT, Venezuelos sostinėje Caracas mieste, tebeverda mūšiai tarp liaudies ir valdžios jėgų. Prezidento Betancourto valdžia paskelbė karo stovį. Iššaukta armija "tvarkai palaikyti". Visos pilietinės teisės žmonėms atimtos.

Prezidentas Betancourt skelbia, jog, girdi, liaudies judėjimas, kilimas prieš jo valdžią, esąs Kastro ir komunistų sąmokslo išdavas. Kastro ir komunistai nūnai statomi baubu beveik visose Lotynų Amerikos respublikose, kur alkis, skurdas, baisi priespauda žmones verčia kovoti, reikalaujant geresnių gyvenimo sąlygų, reikalaujant pataisyti jų baisią buitį.

Neseniai įvyko neramumai, bandymai sukilti Nikaraguoje ir Guatemaloje, kur valdžios krėsle sėdi fašistinis elementas. Ten taip pat buvo paskelbta, jog tai esą Kastro ir komunistų suokalbis "demokratinėms valdžioms nuversti"!

Kokia nesąmonė!

Pavergtų, alkanų žmonių sukilimai kartojasi per tūkstančius metų, po to, kai tik atsirado išnaudotojai ir išnaudojamieji. Tiesa, Kastro (revoliucinė Kuba) šiandien yra didžiu Lotynų Amerikos žmonėms įkvėpimu. Tiesa ir tai, kad komunistai šviečia žmones, rodo jiems kelią į išsilaisvinimą, į šviesesnį rytojų. Bet dėl sukilimų kaltinti Kastro ir komunistus tegali tik melagiai, neišmanėliai, nepažįstą istorijos, nesuprantą esamosios baisios (liaudžiai) padėties.

Po to, kai Guatemaloje ir Nikaraguoje pasireiškė žmonių išjudis, prezidentas Eisenhoweris tuojau atsiuntė į Karibų jūrą amerikinius laivus ir lėktuvus-bombonešius.

Ar tai buvo išmintinga?

Ne, tai buvo labai JAV žalinga, nes tas žygis dar labiau nustatė Lotynų Amerikos žmones prieš Washingtoną. Tuo pasipiktino net ir Lotynų Amerikos kai kurių respublikų valdantieji sluoksniai, pav. Brazilijoje. Jie sako: kodėl gi Washingtonas, prieš darydamas tokius žingsnius, nieko nepranešė mums? Kodėl nors nepasitarė?

Nežinia, kuo baigsis dabartinė padėtis Venezueloje, bet žinoma tai, kad jokios armijos, jokie karo laivai Karibų jūroje (ar kur kitur) Lotynų Amerikos alkanų žmonių nepamaitins, jų baisios padėties, į kurią įstūmė imperialistai ir "savi" išnaudotojai, nepataisys.

Šiandien galima buvo nuslopinti žmonių pasiryžimą sukilti Nikaraguoje ir Guatemaloje. Bet tai tik laikinai. Sunkus, tiesiog baisus, darbo žmonių gyvenimas tūlose Lotynų Amerikos respublikose jus verste vers kovoti, semtis pavyzdį iš revoliucinės Kubos liaudies žygių.

Gavo per nosį

PREZIDENTAS EISENHOWERIS buvo pasiuntęs į Vakarų Vokietiją savo delegaciją, vadovaujamą finansų ministro (sekretoriaus) Andersono.

Delegacijos tikslas buvo: prašyti Adenauerio valdžios, kad ji prisidėtų su pinigais išlaikymui JAV ginkluotų pajėgų, esamų V. Vokietijoje. Eisenhoweris, gelbėdamas JVA dolerio vertę, nori, kad Vakarų Vokietija bendrai paaukotų kiek nors pinigų NATUI.

Ką gi delegacijai atsakė Adenaueris?

Atsakė: ne, jūsų prašymo neišpildysime.

Jungt. Valstijos sukišo į Vakarų Vokietiją bilijonus dolerių: Vakarų Vokietijos kapitalistai tiesiog pasakiškai iš to pralobo. Dabar matome, ką jie daro: be jokių ceremonijų Washingtono prašymą atmeta šalin.

Kapitalistiniame pasaulyje visuomet taip buvo ir bus.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

PLEPALAI

Čikagiškis sandariečių laikraštis niekad nestokuoja kvailų dalykų, plepalų. Jis niekus plepa ir apie iš Lietuvos atvykusį svečią, įžymųjį Lietuvos poetą Eduardą Mieželaitį.

Girdi, E. Mieželaitis, atvykęs į JAV, "šlovins maskolių jungą." Pasak kvailo "Sandaros" redaktoriaus, "raudonieji jau pradėję ofenzyvą."

Žioplas sandariečių vadas turėtų žinoti, kad E. Mieželaitis ir kiti trys rašytojai, kartu atvykę su juo, yra JAV vyriausybės svečiai. Jie atvyko čion ne šlovinti kažkokį "jungą," o susipažinti su JAV žmonių gyvenimu, pamatyti mūsų šalį. Jei bus laiko, žinoma, E. Mieželaitis susipažins, kiek sąlygos leis, ir su Amerikos lietuvių gyvenimu.

KANADOJE IR PAS MUS

Kanadiškis "Liaudies balsas" rašo:

Šį rudenį buvo daug prikalbėta ir prirašyta bedarbių klausimu. Buvo net pasitarimas Ottawoje. Bet kol kas nieko nesimato. O bedarbių skaičius smarkiai auga. Viduryje spalio buvo 360,000 bedarbių. 50,000 daugiau, negu mėnesį atgal. Reiškia, kad dabar yra virš 400,000 bedarbių.

Liberalai, prie kurių valdžios taipgi būdavo bedarbių, dabar visą kaltę verčia ant konservatorių partijos. Bet ne visai teisinga kaltinti vieną konservatorių partiją. Už nedarbą atsakominga kapitalistinė santvarka, kurią nemažiau gina ir liberalai.

Valdžia, be abejonės, galėtų pravesti daugiau viešų darbų, tai yra, visuomeninių statybų, kelių ir t. t. Bet ji, matyti, negali, nes didesnė pusė pajamų išleidžiama kariniams, neproduktyviems reikalams. O liberalai taip pat nėra linkę nors dalį karinių išlaidų skirti taikiems reikalams.

Nežiūrint visų kalbų ir debatų, nedarbas Kanadoje augs atitinkamai su bendra ekonomine padėtimi. Tai kapitalistinė liga. Jeigu kas turi viltį, kad valdžia panaikins nedarbą, labai klysta. Vieninteli susiramininimas bedarbiams gali būti — apdrauda nuo nedarbo, taipgi iškovota per sunkias kovas. Ji nėra pakankama, bet žmogus gali gelbėtis nuo mirties. Tik, matyti, ir šios mizernos apdraudos nebus galima gauti. Kas nebedirba ilgesnį laiką, tam ir apdraudos neduoda. Tenka ieškoti pašalpos. Kiti priversti stoti į sūplaines.

Auga nedarbas ir pas mus. Valdžios duomenimis, su 1961 metų pradžia JAV bus daugiau 5,000,000 bedarbių.

L. TOLSTOJUS IR LIETUVIŲ LITERATŪRA

Minint L. Tolstojaus 50 mirties metines, lietuvių literatūros kritikas K. Korsakas parašė straipsnį apie tai, kaip L. Tolstojus veikė į Lietuvos rašytojus. Mes čia paduosime to straipsnio ištraukas. Korsakas rašo:

Tokių momentų, kada didžiojo rašytojo vardas stovėjo lietuvių visuomenės dėmesio centre, galima nurodyti keletą: 1908 metus, kai buvo švenčiama rašytojo aštuoniasdešimtmečio sukaktis, 1910 metus, kai jis mirė, 1928 metus, kai buvo minimas jo gimimo šimtas metų ir pagaliau 1953 metus, kai — jau visiškai kitokiomis, socialistinėmis, sąlygomis — Tarybų Lietuva plačiai pažymėjo didžiojo rusų rašytojo gimimo 125 metines. Šiais momentais, tartum kokiomis vis labiau didėjančiu mastu pasikartojančiomis bangomis, ypatingai akivaizdžiai reiškėsi Levo Tolstojaus poveikis lietuvių visuomeniniam gyvenimui, stimuluodamas jo kultūrinių užmojų aktyvumą, žadindamas geriausias mūsų tautos jėgas kovai už pažangą, socialinį teisingumą, liaudies teises ir gerovę.

Pirmieji Levo Tolstojaus raštų vertimai lietuvių kalba pasirodė dviem paskutiniaisiais XIX amžiaus dešimtmečiais. Tai buvo jo moralistinės krypties apsakymai vaikams, o taip pat vienas kitas scenos vaizdelis blaivybės temomis.

Reikia pažymėti, kad jau šie pirmieji Levo Tolstojaus kūriniai išėjo beveik vienu metu dviem skirtingais vertimais ir suvaidino tam tikrą vaidmenį kovoje už spaudą lietuviškais rašmenimis, padėjo stiprinti mūsų literatūros realistinę kryptį. Antai, pirmasis Levo Tolstojaus vertėjas į lietuvių kalbą A. Kriščiukaitis, žinomas mūsų literatūroje Aišbės slapyvardžiu, iš tikrųjų ne tiek išvertė, kiek, laisvai sekdamas Levu Tolstojum, parašė apsakymą "Ugnis negesinama išsiplečia" (1887 m.). Būdinga, kad A. Kriščiukaitis šį perdirbinį įdėjo pirmuoju į savo realistinių apsakymų rinkinį "Kas teisybė—tai ne melas."

Tuo pat metu kitas lietuvių realistinės literatūros atstovas, klasikinės mūsų komedijos "Amerika pirtyje" autorius A. Vilkutaitis parengė lietuvių kalba garsiosios Levo Tolstojaus pjesės "Tamsos galybė" perdirbinį antrašte "Prilips ožys liepto galą" (parengta 1887 m., bet išspausdinta tik 1899 m.). Ši pjesė praturtino skurdų ano meto lietuviškąjį repertuarą ir buvo ne kartą vaidinama scenos mėgėjų.

Prie šių faktų, jau ryškiai rodančių Levo Talstojaus poveikį XIX a. pabaigoje mūsų rašytojams - realistams, reikia dar pridurti, kad vienas pirmųjų į lietuvių kalbą buvo išverstas žinomasis Levo Tolstojaus apsakymas vaikams "Kaukazo belaisvis" (1894 m.). Šį apsakymą žymusis tarybinis vaikų rašytojas S. Maršakas laiko "tobuliausiu mažos apysakos vaikams pavyzdžiu visoje pasaulinėje literatūroje." L. Tolstojaus kūryba lietuvių vaikams XIX a. pabaigoje buvo pateikta ne vien šiuo vertimu.

Minėtasis A. Kriščiukaitis 1894 m. išleido "Naują elementorių," kuriame įdėjo septynis L. Tolstojaus apsakymėlius vaikams ir tuo ilgam, kaip matysim, įvesdino didįjį rusų rašytoją į lietuviškas mokyklinių skaitinių knygas. Šis leidinys, — pirmasis lietuviškas elementorius, kuriame tebuvo duodama tradicinių religinio turinio tekstų,—sukėlė didelį klerikalų nepasitenkinimą, ir, kaip praneša "Varpas" (1895, Nr. 7), vienas klebonas net liepė jį deginti, "idant užkirsti kelią prasiplatinimui masonerijos Lietuvoje."

Nepaisanat klerikalų puolimų, A. Kriščiukaičio parengtas elementorius turėjo didelį pasisekimą (pirmasis jo leidimas buvo išleistas net 10,-000 egz. tiražu) ir susilaukė dar trijų naujų leidimų (1901, 1904, 1907 m.), kartu populiarindamas priaugančiose lietuvių kartose ir L. Tolstojaus kūrybą.

Užbėgant chronologiniu atžvilgiu į priekį, galima pažymėti, jog daugybėje vėliau leidžiamų lietuviškų elementorių, mokyklinių skaitinių knygų ir chrestomatijų ("Žiburėlis," "Vargo mokyklai," "Vaikų darbymečiui," "Sakalėlis," "Aušrelė" ir kt.) buvo gausiai dedami Levo Tolstojaus apsakymėliai vaikams, išversti iš jo žinomųjų "Keturių rusiškų knygų skaitymui" arba "Naujojo elementoriaus"...

Pradedant nuo XX amžiaus, vis labiau gaušėjo Levo Tolstojaus raštų lietuviškų vertimų. Ypač nemaža jų buvo skelbiama Amerikos lietuvių spaudoje.

Daugiausia tai buvo nedidelės apimties moralistinio turinio apsakymėliai bei vaizdeliai, rašytojo pasisakymai dorovės klausimais. Antai, J. Tumas - Vaižgantas parengė brošiurėlę iš Levo Tolstoajus pasisakymų apie blaivybę ir ją išleido net dviem leidimais (1898 ir 1905 m.), pabrėždamas, kad jos autorius esąs "garsiausias dabartinių laikų raštininkas Rusijoje." Vertimui į lietuvių kalbą jau vis dažniau buvo parenkami ir tokie Levo Tolstojaus kūriniai, kuriuose atsispindėjo viešpataujančios santvarkos kritika, carinio režimo smerkimas. Pavyzdžiui, laikraštyje "Vienybė lietuvninkų" buvo išverstos kai kurios tokio pobūdžio vietos iš romano "Prisikėlimas."

Tuo metu Levas Tolstojus ėmė daryti žymesnį poveikį lietuvių literatūrai ir kaip menininkas - realistas. Antai, J. Biliūnas 1903 m. laiške P. Višinskiui rašė: "žadu neužilgo pradėti rašyti nekaltą poetišką daiktą, tema tokia pat kaip "Detstvo i Otročestvo" Tolstojaus (žinoma, su Tolstoju susilyginti nenoriu) —turinys, abejoju, kad būtų ant jo panašus, bus grynai lietuviškas." Kaip žinoma, J. Biliūnas po poros metų iš tikrųjų ėmė rašyti savo "Kūdikystės sapnus," nors dėl ligos ir nepjėgė užbaigti šio plačiai užsimoto savo kūrinio. Tad Levo Tolstojaus poveikis ir toliau stimuliavo mūsų realistinės literatūros augimą.

Kilus karui su Japonija ir bręstant Rusijoje revoliucijai, lietuvių spaudoje ėmė rodytis L. Tolstojaus pasisakymai antimilitarinėmis temomis, jo atvira carizmo kritika (pvz., "Laiškas Mikalojui II" ir kt.). Spausdindama Levo Tolstojaus raštų vertimus, lietuvių spauda ėmė jau pasisakyti ir apie patį rašytoją, vertinti jo darbus bei idėjines pozicijas.

Jau 1905-1907 metų revoliucijos išvakarėse Levas Tolstojus buvo bene labiausiai išpopuliarėjęs lietuvių spaudoje rusų rašytojas, laikomas atviru carizmo priešu.

Tai ypač išryškėjo pažymint Levo Tolstojaus 80 metų sukaktį, kurią teko švęsti pačiame kruvinosios reakcijos siautulyje. Nepaisant caro valdžios varžymų, lietuvių visuomenė plačiai pažymėjo šią didžiojo rašytojo gyvenimo datą.

Vienintelio ano meto lietuviško dienraščio "Vilniaus žinios" puslapiai ryškiai atspindi didžiulį susidomėjimą šiuo jubiliejum ir tą gilią pagarbą, kurią lietuvių visuomenė tada pareiškė Levui Tolstojui.

Dar gerokai iki sukakties datos jau buvo imta ruoštis ją pažymėti. Jubiliejaus išvakarėse laikraštyje buvo paskelbta, jog yra parengtas Vilniaus pažangiųjų žmonių sveikinimas rašytojui, kurį buvo kviečiama kuo gausiausiai pasirašyti. Jubiliejaus proga buvo pasiųsta L. Tolstojui dešimties lietuviškų organizacijų ir laikraščių redakcijų vardu sveikinimo telegrama, kurioje rašoma: "Giliai gerbiamasai Mikolojaus Levai! Jūsų gimimo 80 metų sukaktuvių dieną jaunutė lietuvių spauda ir lietuvių draugijos nuo širdies siunčia tau pasveikinimą, Didysai Dailininke ir Teisingasai Žmogau."

Tuo pat metu Lietuvoje pasireiškė ir reakcininkai, visaip trukdę pagerbti didįjį rašytoją. Antai, Kaune pravoslavų vyskupas paskelbė sobore šv. Sinodo kreipimąsi kad tikintieji nedalyvautų Levo Tolstojaus jubiliejaus minėjime.

Pravoslavų dvasininkai taip pat kreipėsi į gubernatorių, prašydami uždrausti vykdyti miesto valdybos nutarimą pavadinti vieną Kauno gatvių Levo Tolstojaus vardu.. Kaune negalėjo įvykti ir "Dainos" draugijos rengiamas jubiliejinis vakaras, kuriame buvo numatyta skaityti referatą apie Levo Tolstojaus gyvenimą ir, kai kurių jo raštų ištraukas iš lietuviškų vertimų.

Carinių reakcininkų pastangas iš esmės parėmė ir lietuvių klerikalai. Jų ideologas A. Jakštas žurnale "Draugija" (1908, Nr. 12) bandė suniekinti Levą Tolstojų, įrodinėdamas, kad "Tolstojus ne tiktai nerado tikros objektyvios tiesos, bet ir rasti negalėjo, nes jis, tiesą sakant, jos visai nemylėjo," "jis visur ir visuomet mylėjo vien tik save," "iš tikrųjų buvo tiktai pilnas viršegoistas" ir pan. Pripažindamas Levui Tolstojui, kaip grožinės literatūros kūrėjui, "dievo duotą tikrai nepaprastą talentą," A. Jakštas teigė, kad "visi jo neva moksliški veikalai pasižymi tikru diletantizmu ir nuostabiu paviršutiniškumu."

Klerikalinė spauda stengėsi visiškai nutylėti Levo Tolstojaus jubiliejų.

Tokios pat taktikos laikėsi ir buržuazinis nacionalistinis laikraštis "Viltis," kuris Levo Tolstojaus jubiliejui tepaskyrė vos kelias kronikos eilutes, nors į šitokį boikotą viešai atkreipė dėmesį "Vilniaus žinios."...

Iš laiškų redakcijai

1960. XI. 24. Maskva

Mielas Drauge Rojau!

Jau ilgesnį laiką nieko neparašiau Jums. Bene paskutinis buvo laiškas iš kelionės Japonijon. Bet taip laikas bėga tarp daugelio darbų ir reikalų... O štai teko vėl atvykti darbuotis Maskvon, A. Tarybos Prezidiume. Išbūsiu ligi Naujų Metų, o tame tarpe, apie gruodžio vidurį reikės nuvažiuoti ir į užsienį.

Prieš išvažiuodamas iš Vilniaus skaičiau ištrauką iš "Darbininko," kuri sukėlė pyktį. Ten rašė apie rublio vertės pakėlimą ir, žinoma, tuoj su šmeižtais ir melagystėmis. Girdi, Tarybų valdžia daranti tai su tikslu apiplėšti žmones, atimti jų santaupas.

O yra priešingai, norima, kad žmonės pasidarytų realiai turtingesni, o ne skaičiuotų mažaverčiais šimtais ir tūkstančiais.

Tie melagiai rašo, kad rublio vertė bus 10 kartų didesnė, t. y. vienas naujasis rublis bus vertas 10 dabartinių rublių. Bet jie nutyli, kad ir visos kainos sumažinamos 10 kartų, t. y. kas kaštavo 10 rublių, tas dabar kaštuos 1 rublį, kas kaštavo 10 kapeikų, dabar kaštuos 1 kapeiką. Pav., degtukų dėžutė kaštuos 1 kapeiką, laikraštis— 2 kapeikas ir t. t. Taigi, dabar mūsų tarybinis rublis nenusileis jūsų doleriui, bet bus net už jį brangesnis ne tik pagal kursą, bet ir realiai.

Tarybinė vyriausybė pakeldama pensijas, algas, atlyginimą už žemės ūkio produktus, sumaži n d a m a mokesčius (taksus) ir prekių kainas per keletą metų padidino gyventojų pajamas keliais šimtais milijonų rublių ir rūpinsis nuolat jas didinti.

Labų dienų visiems Jums, mieli draugai!

Justas Paleckis

Guantaname JAV bazė ir Kubos valstybė

Dažnai spaudoje mini Guantanamo įlanką Kuboje, kurioje Jungtinės Valstijos parandavojo 45 ketvirtainių mylių plotą ir į metus moka tik $2,000.

Šiemet Kubos vyriausybė atsisakė priimti nuomą. Tatai yra labai panašu, kad namo savininkas atsisakytų priimti nuo nuomininko nuomą už butą.

Iš Lietuvos

KIPRUI PETRAUSKUI 75 METAI

Vilnius, lapkr. 23. — Visi respublikiniai laikraščiai šiandien išėjo posipuošę su Kipro Petrausko portretu, spausdinami straipsniai, sveikinimai. "Tiesa" tarp kita ko rašo: Šiandien sukanka 75 metai įžymiam dainininkui, nuostabiam talentui, nuoširdžiam pedagogui, TSRS liaudies artistui profesoriui Kiprui Petrauskui.

Įžymūs yra K. Petrausko nuopelnai vystant lietuvių muzikinę kultūrą. Jo talentas, jo širdies dalis yra visuose mūsų meno ir kultūros pasiekimuose. Įžymaus meno meistro 75 metų sukaktis, tai visos mūsų operos meno sukaktis.

APDOVANOTI GARBĖS RAŠTAIS

Vilnius, lapkr. 23 d. — Šiandien spaudoje išspausdinti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakai dėl apdovanojimo Garbės raštais dviejų mokslininkų: Vilniaus Valstybinio Kapsuko vardo universiteto istorijos filologijos fakulteto klasikinių kalbų katedros profesoriaus Merkelio Račkausko už nuopelnus ruošiant filologijos specialistus, ryšium su mokslinės pedagoginės veiklos penkiasdešimtosiomis ir gimimo septyniasdešimtosiosiomis, ir to paties universiteto ekonominių mokslų fakulteto žemės ūkio ekonomikos mokslų daktaro profesoriaus Jono Bučo už ilgametę mokslinę pedagoginę veiklą ir nuopelnus ruošiant kvalifikuotus kadrus, ryšium su gimimo šešiasdešimtosiomis metinėmis.

LIETUVOS ISTORIJOS ANTRASIS TOMAS

Vilnius, lapkr. 23 d. —Įvyko Mokslinės tarybos posėdis, kuriame buvo apsvarstytas Lietuvos istorijos antrasis tomas. Įžanginiame žodyje prof. Žiugžda nurodė, kaip šiame tome nušviečiamas kapitalizmo laikotarpis Lietuvoje, politinis, ekonominis, kultūrinis gyvenimas. Sesijoje dalyvavo ekonomikos mokslų vadovai, istorijos mokslų kandidatai, Partijos Instituto direktorius Šarmaitis ir kiti.

Mokslinė taryba rekomendavo Lietuvos istorijos antrąjį tomą spaudai. Jis bus iliustruotas apie 170 nuotraukų.

A. VAIVUTSKAS

Didžioji kinų siena

Didžiąją kinų sieną pradėjo statyti trys šimtai metų pirm dabartinės eros ir baigė 1620 metais. Pradžioje dieną ir naktį dirbo 700,-000 žmonių. Siena su išlankstymais turi 2,600 mylių ilgio. Ji nuo 15 iki 35 pėdų aukščio. Ji pastatyta iš piytų, akmenų, molio ir smėlio. Viršuje jos eina 13 pėdų pločio kelias. Ji turi apie 30,000 aukštų sargybos bokštų. Į įrengtas patalpas galima buvo sutalpinti 3,000 000 kareivių. Kinai sieną statė apsisaugojimui nuo mongolų ir kitų šiauriečių nuolatinių užpuolimų.

Londonas. — W. Churchillas vis prasčiau jaučiasi po to, kai krisdamas susilaužė nugarkaulio kaulą.

Iš L. Tolstojaus laiškų ir dienoraščio

...Paprasta liaudis tiek pranašesnė už mus savo pilnu darbų ir rūpesčių gyvenimu, kad būtų negerai aprašinėti mums jos blogąsias puses...

1853 m. spalio 26 d.

-:- -:- -:-

"Meninis kūrinys yra tai, kas sukrečia žmones, sukelia jiems visiems vienodas nuotaikas. Niekas taip stipriai neveikia žmonių ir nesukelia jiems tų pačių nuotaikų, kaip gyvenimiški reikalai ir pagaliau ištisas žmogaus gyvenimas. Jeigu visi žmonės suprastų viso savo meninio kūrinio gyvenimo reikšmę ir jėgą! Jeigu jie tik stengtųsi rūpestingai puoselėti jį, visas jėgas skirtų tam, kad sukūrus jį kiek galima gražesnį! O tai mes rūpinamės gyvenimo atspindėjimu, o nesirūpiname pačiu gyvenimu. Ar norime mes to, ar nenorime, gyvenimas — tai pats gražiausias meno kūrinys dėl to, kad veikia jis žmones, kurie jį stebi."

1894 m. kovo 23 d.

-:- -:- -:-

"Viename prancūzų romane autorius (kurio vardas labai įžymus), aprašydamas įspūdį, kurį jam sukelia Bethoveno sonata, teigia, kad jis mato angelus su melsvais sparnais, rūmus su auksinėmis kolonomis, marmurinius fontanus, spindesį, šviesą, vienu žodžiu, sužadina visas savo prancūziškos vaizduotės jėgas, kad pavaizduotų kažko tai puikaus fantastišką paveikslą. Nežinau kaip kiti, bet, skaitydamas labai ilgą to prancūzo aprašymą, įsivaizdavau tik pastangas, kurias jis padėjo, kad atkurtų sonatos grožį. Man ne tik šis aprašymas neprimine sonatos, apie kurią jis kalbėjo, bet dargi angelų su mėlynais sparnais ir rūmų su auksinėmis kolonomis. Jeigu aš ir būčiau tai įsivaizdavęs, kuo sunku patikėti, šis paveikslas nebūtų sukėlęs manyje sonatos prisiminimų.

Puikus veidas, gamta, gyva grupė visuomet gražesnė už visas įmantriausias statulas, panoramas, paveikslus ir dekoracijas..."

-:- -:- -:-

"Ką iš galvoju apie mene, tai pirmiausia tai, kad niekur taip nekenkia konservatyvizmas, kaip mene."

1896 m. vasario 27 d.

-:- -:- -:-

"...Mano kūrybiniai planai pasidarė labai sudėtingi ir atsibodo man, — menka, niekinga ir svarbiausia šlykštu rašyti niekam netinkančiai, parazituojančiai inteligentijai, iš kurios nieko be tuštybės ir nereikalingo triukšmo nebuvo ir nebus galima tikėtis..."

1895 m spalio 5 d.

-:- -:- -:-

"Menininkas tam, kad veiktų kitus, turi pats ieškoti. Jo kūrinys turi būti ieškomųjų vaisius. Jeigu jis viską surado ir viską žino, ir moka, arba tyčia ramina skaitytoją, jis jau neturi jokio poveikio. Jeigu jis ieško, žiūrovas, klausytojas, skaitytojas susilieja su juo jo ieškojimuose."

1900 m. gruodžio 31 d.

-:- -:- -:-

"Menas, skirtas turtingųjų klasių pasimėgavimui, kaip teigia kiti, ne tik panašus į prostituciją, bet ir yra prostitucija."

1899 m. vasario 19 d.

-:- -:- -:-

"Galima dainuoti dvejopai: gerkle ir krūtine. Ar ne tiesa, kad gerklinis balsas daug lankstesnis už krūtininį, tačiau jis nejaudina. Priešingai krūtininis balsas, nors ir grubus, eina tiesiai į širdį. Kai dėl manęs, tai jeigu aš, dargi pačioje paprasčiausioje melodijoje, išgirsiu gaidą, paimtą visa krūtine, man ašaros nejučiomis užtvindo akis. Tas pats ir literatūroje: galima rašyti iš galvos, žodžiai klusniai beriasi ant popieriaus. Kai rašai iš širdies, minčių galvoje prisirenka tiek daug, vaizduotėje tiek paveikslų, širdyje tiek prisiminimų, kad jų išraiška lieka nepilna, nepakankama, nesklandi ir grubi...

Gal būt, aš klydau, bet aš visuomet sustodavau, kai imdavau rašyti iš galvos, ir stengdavausi rašyti tiktai iš širdies..."

1852 m.

-:- -:- -:-

"Aš reikalauju labai nedaug iš savo pačių geriausių skaitytojų: kad jie būtų jautrūs, galėtų kartais iš visos širdies pagailėti ir dargi apverkti išgalvotą veikėją, kurį jie pamilo, iš visos širdies pasidžiaugti juo..."

1852 m.

Kubos baletas Rygoje

(Specialiai "Laisvei")

Prie Latvijos TSR Valstybinio akademinio operos ir baleto teatro Rygoje telkiasi būreliai žmonių. Pasirodžiusį prie teatro durų praeivį apspinta žmonės:

—Ar neturite atliekamo bilieto?

Susidomėjimas viešinčiu Rygoje Kubos respublikos baletu didžiulis. Nepaisant aukštų bilietų kainų, siekiančių iki 50 rublių, lankytojų teatre netrūksta. Kad patenkintų žiūrovus, baleto vadovybė nutarė pratęsti gastroles Rygoje ir kelioms dienoms atidėti savo išvykimą į Leningradą ir Maskvą, kur Kubos respublikos baletas ir toliau tęs gastroles.

Nemaža grupė vilniečių, atvykusių į istorikų pasitarimą, kuriame buvo svarstomas Latvijos Komunistų partijos istorijos apybraižos pirmosios dalies maketas, 1960 m. spalio 27 d. užeiname į teatrą. Erdvus foje, ištaiginga teatro salė, primenanti savo stiliumi garsųjį Maskvos Didįjį teatrą. Pilna visokio amžiaus žmonių, daugiausia inteligentijos.

Kubos baletas—dar jauna meno šaka savo tėvynėje. Jis atsirado 1931 metais, kada "Muzikinės kultūros draugija" nutarė sukurti pirmąją baleto mokyklą. Šios mokyklos auklėtinių tarpe ir buvo dabartinio Kubos respublikos baleto vadovai.

1948 metais sukuriamas gabus Alisijos Alonso baleto šokių kolektyvas, kuris pradeda statyti pasaulinio klasikinio repertuaro baletus. Paakstintas žiūrovų šilto priėmimo, Alisijos Alonso vadovaujamas baleto kolektyvas imasi kurti baleto spektaklius nacionaline kubiečių tematika: "Kuba 1830," "Atgimimas," "Lotynų Amerikos simfonija" ir kt. 1954 metais A. Alonso baleto trupė pasivadino Kubos respublikos baletu. Šį vardą trupės artistai išsikovojo atkakliu darbu ir savo meniniais laimėjimais.

Šiandien Kubos respublikos baleto repertuare daug pasaulinio vardo baletų: "Žizel," "Kopelija," "Gulbių ežeras," "Don Kichotas," "Romeo ir Džiulijeta," "Mieganti gražuolė" ir kiti. o taip pat aukščiau minėti nacionaliniai baletai. Jo žavinčius spektaklius matė Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, daugelio Lotynų Amerikos šalių teatrų lankytojai. Dabar Kubos baletas pradėjo gastroles po Tarybų Sąjungos miestus.

Pasigirsta muzikos garsai. Latvių akademinio operos ir baleto teatro orkestrui diriguoja jaunas kubietis Manuelis Dučesne Kusanas. Baleto artistai Rodolfo Rodrigesas, Mirta Pla ir kiti šoka baletą "Apolonas Musagetas" (Igorio Stravinskio muzika). Prieš žiūrovo akis praeina paveikslai, vaizduojantieji graikų mitologijos temas: kūrybinės šėgos ir išminties dievo Apolono gimimas, Apolono susitikimas su poezijos, muzikos ir šokių mūzomis.

Klasikinį Apoloną pakeičia N. Rimskio-Korsakovo baletas *"Ispanų kapričio"* su temperamentingais ispanų liaudies šokiais, ištraukos iš P. Čaikovskio baleto "Ščelkunčik" ("Spragtukas"), kurias atlieka Kubos respublikos baleto pirmoji balerina Alisija Alonso ir jos partneris Rodolfo Rodrigesas.

Scenoje simbolinis smuikininkas Paganinis, kurio smuiko garsus, sukurtus kompozitoriaus S. Rachmaninovo, perduoda orkestras. Baleto artistai šokiais vaizduoja tamsos ir šviesos jėgų savitarpio kovą. Prieš žiūrovo akis praeina visas įžymaus italų smuikininko ir kompozitoriaus Paganino gyvenimas, perteiktas muzikos garsais ir baleto šokėjų judesiais.

Kiekvieną baleto meistrų pasirodymą, — ar tai būtų Leo Delibo baletas "Kopelija," ar Adolfo Adano baletas "Žizel," ar smulkesni dalykai, — Rygos publika palydi gausiais plojimais. Juose išreikštas ne tik susižavėjimas puikiais svečių meniniais pasiekimais, bet ir karštos tarybinių žmonių simpatijos didvyriškai kubiečių tautai, nusikračiusiai imperialistų jungą, su pasiaukojimu ginančiai savo laisvę.

R. Šarmaitis

1960. X. 29

Los Angeles, Calif. — Po penkių dienų busų ir gatvekarių mechanikų streikas pasibaigė.

New Haven, Conn.

Čionai siuvėjų įstaigos daug darbininkų paleidžia iš darbo. Sako, kad neturi užsakymų. Gi katros dar dirba, tai tik pusę laiko. Reiškia, blogai ir siuvėjams.

A. C. Gilbert užsidarė virš mėnesiui laiko. Kelis šimtus darbininkų paleido iš darbo. Kompanijos viršininkai sakė, kad žaislų ("toys") turi pakankamai pagaminę.

Miesto viršininkai ir biznieriai jau susirūpino nedarbu. Jiems aišku, kad jeigu dar ilgai tęsis nedarbas, tai tas smarkiai paveiks ir į biznį. Net ir tada, kada dar bedarbis gauna nedarbo apdraudą, ir tai jis negali kažin kiek pirkti, nes ta apdrauda nedidelė. Gi kada ji pasibaigia, tai tada ir visai blogai.

Kada valstijos ir miesto policija sugaus girtą auto vairuotoją, tai vairuotojas turės išduoti tą, pas ką jis pasigėrė. Bus imami atsakomybėn ir gėrimų pardavėjai. Atrodo, kad jiem bus daug bėdos: kaip gi jie žinos kuris "kostumeris" eina pėsčias ir kuris važiuoja automobiliumi.

Lapkričio 6 d. palaidojome Margareta Balnienę, kuri buvo atvykusi iš Rumford, Me. Ji čionai turėjo valgių užeigą. Buvo nuoširdi ir draugiška.

Lankydavosi į pažangiečių parengimus. Paliko nuliūdime du sūnus, marčias ir anūkų. Ilsėkis, Margareta, ramiai!

"Laisvės" prenumeratų atnaujinimas ir 50-ties metų jubiliejaus aukų rinkimas eina gerai. Nariai ir narės stoja pagalbon mūsų vajininkui. Taip ir reikia.

J. Kunca

So. Boston, Mass.

Jau ilgas laikas kai nesimato korespondencijų iš mūsų miesto ir jo apylinkės. O parašyti yra kas. Daug draugų ir draugių serga. Jeigu būtų apie tai spaudoje pranešta, tai draugai ir artimi aplankytų.. Taigi, šį kartą aš biskį parašysiu.

Kazimieras Žukauskas jau ilgas laikas serga. Buvo ligoninėje, padarė operaciją, o dabar yra namie. Serga ir Žukauskienė, jai skauda akis. Abu yra namie ir po gydytojo priežiūra. Gyvena pas dukterį Mrs. Bond, 815 Gay St.

Serga ir Tafilia Baltušienė, Walterio Baltušio žmona. Ji randasi namie, nes jos vyras jau ant pensijos, spaudoje pranešta, tai jų tai ligonę pats prižiūri. Gyvena 20 Stellman Rd., Roslyndale, Mass.

Nuo gegužės 9 dienos serga Antanas Zinskis. Jam begrįžtant iš Floridos kelyje jis gavo šoką. Parvežtas į Bostoną 5 mėnesius buvo ligoninėje, dabar jaučiasi geriau ir po gydytojo priežiūra yra namie. Jį gražiai prižiūri jo žmona. Jie gyvena 45 Saxton St., Dorchester, Mass.

Linkiu sergantiems pasveikti. Raginu draugus ir drauges, aplankykite sergančius.

Tofilius

J. TAMOŠAITIS

Kaip ir kur šiandien gyvena akmens amžiaus žmonės

Dvidešimtas amžius — audringiausias žmonijos vystymosi amžius. Mokslo ir technikos pasiekimai milžiniški. Žmogus užkariavo atmosferą ir didžiuosius vandenynų gylius, veržiasi į kosmosą. Tačiau, kad ir kaip keista, žemės paviršiuje dar yra vietų, kur nė karto nėra įžengusi civilizuoto pasaulio žmogaus koja ir kurios tebesaugo savo paslaptis. Be daugelio nuostabių, iki šiol nežinomų, žemės paviršiaus paslapčių, ypatingą vietą užima žmogus.

Šiandien sunkiai įžengiamose Amerikos, Afrikos, iš dalies Azijos bei Okeanijos džiunglėse ir Australijos pusdykumėse bei dykumose žmonės dar tebegyvena akmens gadynę. Apie juos sužinota visiškai neseniai. Šie atradimai rodo, kad žemės paviršiuje dar yra gyventojų, apie kuriuos mes nieko nežinome ir kurie tebegyvena mūsų senųjų protėvių, gyvenusių prieš daugelį tūkstančių metų, gyvenimą.

Iš šiandien žmonių akmens amžiaus gyventojų egriausiai paižnti Centrinės Australijos pitdžendadžaro genties aborigenai.

CENTRINĖ AUSTRALIJA

Centrinė Australija — saulės išdegintų dykumų, idžiūvusių upių ir ežerų, skurdžios sunykusios augalijos ir regimų miražų šalis. Šioje vėjo ir audrų išgarintoje dykumoje gyvena daugelis aborigenų genčių Tai likutis senųjų Australijos žemyno gyventojų. Prieš europiečių kolonizavimą Australijoje buvo apie 300 tūkstančių vietinių gyventojų. Šiuo metu jų teliko 50 tūkstančių. Viena labiausiai atsilikusių genčių yra pitdžendadžaro gentis, gyvenanti į šiaurės vakarus nuo Eirio ežero, Masgreivo kalnų rajone. Tai normalaus ūgio ir taisyklingo kūno sudėjimo žmonės. Šie, nei pastovių gyvenviečių, nei metalinių įrankių, nei molinių indų, nei lanko strėlės neturintieji, žmonės daugelio buržuazinių mokslininkų buvo laikomi "žmonėmis, nesiskiriančiais nuo gyvulio," pasak jų, šiuos primityvius žmones "vargu ar galima pavadinti žmonėmis." Tai, kad pitdžendadžarai gamina ir vartoja nors ir paprasčiausius įrankius, kad jie prisitaiko prie bevandenės dykumos sąlygų, kur civilizuotas žmogus be jokių maisto atsargų žūtų, paneigia visus buržuazinių mokslininkų prasimanymus. Tačiau nėra abejonės, kad pitdženda džaro genties aborigenai yra primityviausios materialinės kultūros žemėje žmonės.

Pitdžendadžarai, kaip ir daugumas Centrinės Australijos genčių, yra klajokliai. Jie keliauja nuo šaltinio prie šaltinio. Vandens su savimi į kelionę jie neima, nes neturi kur jo laikyti. Palikdami šaltinį, jie stengiasi kiek galima daugiau atsigerti. Europiečius stebina nepaprastas šių žmonių ištvermingumas ir valingumas. Norėdami apsisaugoti nuo karščio, jie keliauja naktimis. Patekėjus saulei, jie iškasa po medžiais duobes iki šalto smėlio ir, įlindę į jas iki kaklo, praleidžia didžiausius dienos karščius. Tik sulaukę vakaro, jie vėl leidžiasi į kelionę.

JŲ UŽSIĖMIMAS

Pagrindinis pitdženda-džarų užsiėmimas — medžioklė ir maisto rinkimas. Medžioklė susijusi su ilgomis ir sunkiomis kelionėmis. Ja užsiima tik vyrai. Medžiojamos kengūros, emu ir dideli driežai. Medžiotojams reikalingas vikrumas, gudrumas ir judesių tikslumas.

Maisto rinkimas — labai vienodas, bet kartais ir sunkokas darbas. Juo užsiima moterys. Jos renka žolių sėklas, mažus driežus, kirminus, lervas, termitus ir kt. Pasitaiko, kad iš medžioklės vyrai grįžta tuščiomis rankomis, nes laukiniai gyvuliai labai atsargūs ir greiti. Tuo tarpu moterys visada suranda kokio nors maisto. Dažnai jo būna mažoka, jis ne visada skanus, bet jo visada užtenka pragyventi iki sekančio laimikio. "Duona" gaminama iš žolių sėklų. Atskirais metų laikais maistas papildomas vaisiais, mėsingų augalų ir medžių lapais.

Labai įdomiai valgiui paruošiama kengūra. Iškasę žemėje nedidelę duobę, pitdženda-dažarai užkuria joje ugnį. Ant ugnies liepsnos jie nudegina kengūros vilną. Sudegus malkoms, jie išima iš duobės anglis ir į ją įdeda kengūrą, kurią, apipylę karštais pelenais ir smėliu, kepa apie valandą laiko. Taip kepamas maistas apsaugomas nuo musių bei dulkių ir yra sultingas. Laimikis, nepriklausomai nuo dydžio, dalijamas po lygiai tarp visų narių, vyrų ir moterų. Maistą dalija vyresnieji genties nariai. Vienintelis medžiotojo apdovanojimas — pergalės džiaugsmas ir genties narių simpatija.

DRABUŽIAI JIEMS NEREIKALINGI

Pitdženda-dažarai vaikšto visiškai nuogi. Pasipuošimui jie naudoja raudonus dažus. Vyrai ir moterys jais ištrina kūną. Dažai apsaugo odą nuo dulkių ir suteikia jai visų aborigenų mėgstamą bronzinį atspalvį. Šventinių apeigų metu savo kūną jie puošia įvairiais piešiniais.

Apsistodami bet kuriam laikui vienoje vietoje, pitdženda-dažarai iš šakų stato pusmėnulio formos, apie 30 cm aukščio palapines. Palapinės viduje iškasama duobutė, kurioje jie miega.

Ugnį pitdžendad žarai gauna trynimo būdu. Ji dega visą parą. Dykumos sąlygomis, esant dideliam paros temperatūrų svyravimui (dieną tempera tūra siekia 40-45°, o naktį nukrinta žemiau nulio), naktį kiekvienam miegančiam iš abiejų šonų dega laužai, kurių skleidžiama šiluma tarsi šilta antklodė apgaubia stovyklą ir apsaugo žmones nuo šalčio. Kelionių metu, esant šaltam orui, kad sušiltų, pitdženda-dažarai neša fakelus. Bet tam reikalingas įgudimas, nes vėjas fakelus lengvai užgesina. Šiltuoju periodu ugnis naudojama apsisaugoti nuo tuo metu pusdykumėje pasirodančių mažųjų skruzdėlių užpuolimų, kurių įkandimas panašus į širšės įgėlimą.

Pagrindiniai pitdženda-džaro genties darbo įrankiai — akmens nuolaužos, kurių gausu kalnų šlaituose. Įvairaus dydžio akmenimis pitdženda-dažarai nukerta medį, jį apdirba ir padaro sau reikalingą įrankį. Kasdieniniai įrankiai—vyrų—ietis ir ietmetis, moterų — dubuo, kasimo lazdelė ir girnos — pilnai patenkina pitdženda-dažarų poreikius. Gamindami sudėtingesnį įrankį, jie užtrunka net keletą dienų.

ŠUNYS—JŲ DRAUGAI

Vienas būdingų pitdženda-dažaro genties bruožų — šunų laikymas. Šunys yra ištikimi pitdžendadžarų padėjėjai ir draugai. Bet pasitaiko, kad, neturėdami pakankamai maisto, jie negali išmaitinti šunų ir šie žūva iš bado. Tačiau, nors ir labiausiai badaudami, pitdžendadžarai niekada neužmuša savo šunų maistui.

Labai naiviai jie žiūri į kai kuriuos eilinius gyvenimo įvykius. Skaičiuoja tik iki keturių. Pirmųjų kolonizatorių kupranugarius jie laikė didžiuliais šunimis ir galvojo, kad šių "šunų" maitinimui baltieji žudė nekaltus jų draugus.

Jie nežino tikrosios nėštumo ir gimdymo priežasties. Jie tiki į antgamtinę vaikų kilmę — vaikų dvasias. Vaikų dvasios paliekančios savo buveinę ir suieškančios motinomis norinčias tapti moteris. Suradusi tinkamą moterį, vaiko dvasia (julanija) palaukianti progos, kada moteris liks viena, patenkanti į jos kūną ir pavirstanti žmogišku padaru. Vaikaidvasios labai mažos. Jas galį matyti tik pitdženda-dažarų "gydytojai," kurie ir padedą surasti joms būsimas motinas.

PRIETARAI

Jie nežino ir nesupranta ligų ir mirties priežasčių. Mano, kad jų priežastis yra kokio nors seno pirmtako arba piktųjų dvasių kerštas.

Kad mirusio pitdženda-dažaro dvasia nepradėtų klajoti po pasaulį, artimiausi giminės, palikę stovykloje savo turtą paskubomis iškeliauja, tyčia vaizduodami, kad išėjo į medžioklę ir greit "grįš." Praėjus po laidotuvių trims mėnesiams, du "gydytojai," lydimi giminių, ateina prie mirusiojo duobės, sugauna "dvasią" ir ją perkelia į gyvo žmogaus kūną: vaiko —vaikui, jaunuolio — jaunuoliui, suaugusio — suaugusiam, senio — seniui. Jų manymu, augalų ir gyvulių gyvybingumas priklauso nuo juose esančių dvasių skaičiaus. Visai mažai dvasių turį kalnai ir žolė. Vyrai — daugiau negu moterys, bet užvis daugiausia— "gydytojai."

NĖRA KLASIŲ

Pitdženda-dažarų visuomenėje nėra jokių socialinių skirtumų tarp vieno amžiaus vyrų. Nėra turtingųjų ir beturčių, vadų ir karo

(Tąsa 4-tame pusl.)

ROJUS MIŽARA

ALYTUJ, DZŪKIJOS SOSTINĖJ

(Iš užrašų)

(Tąsa)

Mano nelaimei, tuomet, kai pirmą kartą važinėjau po Dzūkiją, dažnai lijo. Žemė buvo visur pažliugusi. Štai, net ir Poteronyse: būtų buvę labai miela pavaikščioti po kolūkį, užeiti į namus pas vieną, pas kitą kolūkietį, apsikeisti žodžiu. Betgi to nepadarysi avėdamas amerikieti š k u s pusbačius. O kaliošų su savimi neturėjau.

II

Esu Dzūkijos sostinėje, tarybiniame Alytuje . . .

Amžiumi Alytus daug jaunesnis už Merkinę, bet likimas taip nulėmė, k a d ne Merkinė, o jis, Alytus, tapo Dainavos krašto sostine. Šiandien jau niekas neabejoja, kad Alytui teks būti įžymiu vienam iš daugelio pramonės ir kultūros centrų Lietuvoje. Ypatingai aukštai miestas pakils, kai čia bus pastatyta ant Nemuno (dabar dar tebėra tik projekte) hidroelektrinė stotis.

Alytų supa miškas ir Nemunas. Nelengva man būtų ž o d ž i a i s apipasakoti Vidzgirio miško grožį. Visas miestas pilnas medžių ir gėlių, jo viduryje žavingas parkas su puikiu fontanu. Nesuklysiu pasakęs, kad Alytus — reto grožio miestas, bet ijs bus dar daug gražesnis, daug puikesnis už metų kitų!

O Alytus yra pergyvenęs baisių laikų!

Kadaise pro jį veržiasi į Lietuvos gilumą kryžiuočių gaujos. Pro Alytų ėjo ir Napoleono armijos. Pirmojo pasaulinio karo metu jį trypė kaizeriniai okupantai, o Antrojo karo metu šis miestas patyrė, ko retas kuris kitas tokio dydžio miestas pasaulyje buvo patyręs, — *baisios nacių kultūros.*

Alytus buvo beveik visiškai nušluotas nuo žemės paviršiaus. Čia buvo fašistų atliktos masinės žmonių žudynės: Vidzgirio miške nužudyta apie 60,000 tarybinių piliečių!..

Nors daug kartų Alytus buvo priešo užpultas, plėštas, degintas, naikintas, bet šiandien jis, lyg naujai atgimęs, ir vėl stovi išdidus, savimi pasitikįs, į ateitį žiūrįs drąsiai ir ryžtingai!

Atjaunėjusi socialistinės Dzūkijos sostinė!..

Alytaus darbo žmonės niekad nestovėjo nuošaliai nuo bendrų visos Lietuvos darbo žmonių kovų už bendrą tikslą, už Didžiąją Idėją. 1918-1919 metais čia virė kova už tarybinės santvarkos įkūrimą Lietuvoje. Nemaža aukų buvo pareikalauta iš darbo žmonių, bet jie tuomet buvo dar per silpni; lietuviška buržuazija, pasikvietusi talkon pasilikusius Lietuvoje kaizerinės armijos dalinius, mūšį laimėjo, tarybiniai organai, įsikūrę Alytuje ir kituose Dzūkijos miesteliuose, buvo likviduoti, o su jais, aišku, žuvo ir nemaža kovotojų.

Man pasakoja alytiškiai, kaip jie su džiaugsmu pasitiko 1940 metų birželio 15 dieną, kuomet buvo nuverstas Lietuvoj fašizmas. Kokios čia tuomet vyko didžiulės demonstracijos, kaip su džiaugsmu buvo renkami deputatai į L i e t u v o s Liaudies Seimą, kaip entuziastiškai b u v o sutiktas Liaudies Seimo paskelbimas, kad Lietuva tampa socialistine tarybine respublika.

—Bet mūsų džiaugsmas, —sako jie, — buvo neilgas. Nespėjome pradėti tikrai gyventi, kaip... 1941 metų birželio 22 d. pasalingai užpuolė Alytų rudasis žvėris. Bombonešiai pradėjo sėti ant mielojo mūsų miesto bombas... Tuojau pakėlė savo šlykščią galvą ir lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai. Prasidėjo baisios žmonių žudynės; užgulė mūsų gražųjį Alytų baisiausia nelaimė, ligi to laiko nematyta...

—. Buvo pasipriešinimų naciams, ar ne?

—Žinoma, buvo. Partizanai veikė per visą karo laiką. Bet pirmomis karo karo dienomis negi buvo galima suspėti priešą atremti.

Alytiškiai labai gerbia kovotoją komunistą Tomą Tamulevičių, kritusį nuo priešo kulkos nelygioje kovoje. T. Tamulevičius, buržuazijai Lietuvą valdant, v e i k ė pogrindyje. Buvo Liaudies Seimo deputatas nuo Alytaus.

Minėjo man žmonės ir kitų kovotojų pavardes, kurios niekad neišdils alytiškių atminty.

Alytuje naciai badu marino ir kankino tūkstančius tarybinių karių. Vidzgirio miške vyko baisios žmonių skerdynės. Iš artimesnių ir toliesnių miestelių ir kaimų naciai, padedami lietuviškų buržuazinių nacionalistų, kasdien varė žmones šimtais, ir čia liepė jiems patiems išsikasti griovius. Tuomet juos šaudė ir vertė į duobes; daug žmonių, suaugusių ir vaikų, gyvais tuose grioviuose apkasė. Ir taip rudieji žvėrys atlikinėjo tą pragarišką darbą, kol Alytus 1944 metų vasarą buvo Tarybinės Armijos išlaisvintas.

Baisu man buvo klausytis žmonių pasakojimų ir baisu buvo čia tuomet žmogiškų jausmų žmogui gyventi.

O visgi naciams nepavyko visus juos iššudyti. Yra žmonės, visa tai pergyvenę, matę ir jautę, kurie ne tik nūnai apie žvėries "žygius" pasakoja, o ir aprašo, ir dar aprašys!

Ir tie žmonės, vos išvijus ruduosius niekšus, ėmėsi darbo Alytui atstatyti, padarant jį dar didesniu, dar gražesniu, dar įspūdingesniu n e g u k a d a nors šis miestas buvo buvęs.

Dainavos šalies sostinė, drąsiai pakartoju, bus vienas gražiausių Lietuvos miestų!

"Alytus atstatytas..."

Toks pasakymas, suprask kime, nereiškia tai, kad jau paskutinė rankena į duris įdėta, kad jau viskas baigta. Ne! Kai kalbama apie sugriauto miesto atstatymą, pirmiausia turima galvoje pačių svarbiausių žmonių poreikiams įstaigų atkūrimą: susisiekimo, mitybos, pramonės, prekybos, ligoninių, mokyklų ir gyvenamųjų namų. Visa tai Alytus jau turi, visa tai dar šviežia, nauja, pastatyta ant griuvėsių, karo paliktų.

Gyvenamųjų namų statybai galo niekad nebus. Alytuje jau daug yra baltuojančių dvejų, trijų aukštų komunalinių gyvena m ų j ų namų, atrodančių į savotiškus žaislus. Betgi jų toli gražu dar neužtenka, nes m i e s t a s auga labai sparčiais žingsniais. Man buvo sakyta, kad šiandieniniame Alytuje jau yra daugiau kaip 10,000 gyventojų. O kaip čia seniai šiame mieste beveik nieko n e b u v o palikta? Statosi naujas fabrikas — jam reikia darbininkų, o darbininkams — butų. Gerai, daug darbininkų, kaip minėjau, statosi savus, individualinius namus, bet ir tam reikalingas laikas, lėšos, jėgos. Tai ne vienos dienos darbas!

Miesto gražinimui niekad nebus galo, ir dar daug jėgų reikės tam tikslui įdėti. Miesto aikštė — didelė, erdvi, bet dar neasfaltuota ir dar ji neapdailinta, kaip turėtų būti, nes nesuspėta.

Alytuje veikia ligoninė, kurioje dirba berods apie 50 g y d y t o j ų. Čia dirba įžymusis chirurgas, gydytojas St. Kudirka. Su juo man Alytuje neteko susitikti, bet s u s i t i k a u Druskininkuose pas gydytojus Vosylius; jis ten tuomet buvo atvykęs padėti chirurgei A. Vosylienei atlikti labai sudėtingą operaciją. Tai įdomus žmogus, keletą kartų ordinuotas, Lietuvos A u k š č i a u s i o s i o s Tarybos deputatas.

Alytuje veikia pradžios mokyklos, veikia 4 vidurinės mokyklos, veikia žemės ūkio technikumas, Muzikos mokykla. Iš viso, man buvo sakyta, Alytuje yra apie 150 mokytojų! Vadinasi, inteligentijos miestas turi užtenkamai, ir jos kas metai ir kas metai atsiranda vis daugiau ir daugiau.

Čia veikia Kultūros namai, kuriuose verda meniškas gyvenimas. Alytus turi ir savo Liaudies teatrą, statantį visokius veikalus— istorinius ir šiųdieninius, dramas, komedijas.

Alytiškiai chorai Lietuvoje išgarsėję savo dainomis. N e n u o s t a b u, nes gi tai Dainavos chorai!..

III

Prieš pasakydamas Alytui sudie, užėjau į rajoninės vyriausybės namą, stovintį miesto centre, naują, baltuojantį — pasikalbėti su "miesto tėvais." Kalbėjausi su raikomo sekretorium ir su vykdomojo komiteto pirmininku J. Gibu. Abudu jauni vyrai, pilni energijos.

—Kaipgi jums čia viskas atrodo?—klausia mane.

—Man atrodo okei,—atsakiau. — Norėčiau, kad jūs man pasakytumėte apie Dzūkijos sostinę, apie planus ateičiai.

Jiedu man sakė, jog yra pasimota daug ką miestui padaryti. Sakė, tuoj pradėsime kanalizacijos ir vandentiekio darbus dirbti, Alytuje bus pastatyta daugiau visokių įmonių. Modernų viešbutį alytiškiai taipgi greit turės. O gyvenamųjų namų statybai galo niekad nebus, kadangi miestas sparčiai auga ir jis vis augs.

(Bus daugiau)

Kaip ir kur šiandien gyvena akmens amžiaus žmonės

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

vadų. Nėra organizuotų karų, organizuotų armijų ir karo vadų. Jų tarpe visada viešpatauja taika. Visa vadovybė yra senių rankose. Visus riša kolektyviškumo principas. Nėra jokios konkurencijos. Net vaikai nemoka ir nežaidžia nė vieno žaidimo, primenančio v a r ž y b ų dvasią. Nors jų gentis yra pasidalijusi į dvi grupes — tamanildžan ir nanunduraka, bet tarp jų yra stiprūs giminystės ryšiai. Tai nuostabi, taiki ir paprasta dykumos gyventojų visuomenė, kur k i e k v i e n a s yra draugas ir pagalbininkas, kur nėra išskaičiavimų, kivirčų ir konfliktų, būdingų labiau išsivysčiusioms visuomeninėms formacijoms.

Pitddžendadžaro genties dvasinė kultūra, išreikšta legendose, dainose, g l a u džiai siejasi su aplinka, praeitimi, jų protėvių gyvenimu.

Be pitdžendadžaro genties, Centrinės Australijos dykumose neseniai buvo aptiktos bušmanai ir pintibu gentys, kurios, nutraukusios ryšius su kaimynais, taip pat gyvena kaip pirmiiai akmens amžiaus ir dykumų klajokliai. Pintibu genties nariai nešioja siaurą prijuostę ir ant kaklo karolius iš žmogaus kaulo.

Centriniuose N. Gvinėjos rajonuose, kurių 15 proc. paviršiaus iki šiol žemėlapiuose egzistuoja kaip "baltos dėmės," atsiskyrę nuo likusio pasaulio ir salos krantinių genčių, gyvena d e š i m t y s tūkstančių akmens amžiaus žmonių.

XX a. pradžioje Flai upės aukštupyje, Murėjaus ežero pakrantėje, Chageno ir Sniego kalnų papėdėse buvo aptiktos papusų gentys, gyvenančios akmens amžiaus sąlygomis. 1958 m. vasarą įvairių užsienio laikraščių puslapiuose vėl pasirodė sensacijos apie naujos papusų genties atradimą. Atrastų genčių gyvenimas kol kas dar labai mažai ištirtas. Apie jų ūkį ir kultūrą galima spręst tik iš anksčiau atrastų ir geriau pažintų N. Gvinėjos vidurinių sričių papuasų gyvenimo.

Centrinės N. Gvinėjos papuasai gyvena nedideliais kaimeliais, a t s k i r t i vieni nuo kitų tankaus atogrąžų miško, gausių tarpeklių ir sunkiai prieinamų kalnų upelių. Kaimuose gyventojų būna iki 40-50. Jie gyvena viename arba keliuose mažuose polinio tipo arba tiesiog ant medžių šakų kabančiuose namuose. Kai k u r i u o s e kaimuose vyrai turi savo atskirus namus, į kuriuos moterims draudžiama įeiti. Juose jie dirba, priiminėja svečius, puotauja.

Centrnės N. Gvinėjos papuasai vaikšto visiškai nuogi arba nešioja ant klubų siauras prijuostes. Labai mėgsta papuošalus. Įdomiausia, kad papuasų vyrai mėgsta puoštis labiau, negu moterys. Plaukuose jie nešioja bambukines šukas, ausyse, — auskarus. Per nosies pertvarėlę perkiša b a m b u kinę lazdelę. Kitus puošmenis sudaro karoliai ir apyrankės iš gyvulių kaulų ir įvairių paukščių plunksnos.

Palyginus su Centrinės Australijos dykumų aborigenais, papuasų gyvenimas yra aukštesnio lygio. Pagrindinis Centrinės Naujosios Gvinėjos gyventojų užsiėmimas — ž e m d i r bystė. Jie augina batatus ir cukrašvendres. Pagrindiniai darbo įrankiai — akmeninis kirvukas ir įvairios akmens nuolaužos. Akmeniniu kirviu jie kerta medžius ir paruošia pasėliams žemę. Medžioklėje jie dar naudoja lanką ir strėles.

Didžiausią mokslininkų susidomėjimą sukėlė Pietų Amerikos žemyne akmens laikotarpį gyvenančios gentіes šeta atradimas. Įdomu tai, kad jie gyvena ne nejžengiamose Amazonės d ž i u n g lėse, bet Paranos valstijoje, vienoje iš labiausiai įšsivysčiusių Brazilijos sričių, kalnuose.

Pirmą kartą apie nežinomą primityvią gentį, gyvenančią vakarinėje Paranos dalyje, portugalų užkariautojai išgirdo dar XVI a. Vėliau viskas buvo pamiršta. Matyti, pabugusi baltųjų užkariautojų pavergimo, ji pasitraukė į kalnus ar į džiungles. Tik XX a. padažnėjus vietinių gyventojų susidūrimams su nežinomos genties gyventojais, vėl pasirodė naujų žinių. Nežinomos genties žmonės vadino save šetos vardu ir kalbančius nesuprantama kalba, Paranos universiteto profesorius Lour e i r a s ėmė ieškoti jų pėdsakų. 1955 metais jis surengė pirmąją ekspediciją. Vertėju ekspedicijoje buvo prieš 5 metus džiunglėse rastas šetos genties berniukas Koi. Po ilgų klajojimų buvo aptikti stovyklos pėdsakai. Iškirstoje miško aikštelėje buvo rasta iš palmės šakų pastatytos apgriuvusios palapinės, ugniaviečių žymės ir akmeninis kirvis. 1956 m. ekspedicija sutiko ir pačius klajoj a n č i u s šetus. Pamažu paaiškėjo jų gyvenimo paslaptys. Prof. Loureiras mano, kad šetos gentis — primityviausi žmonės dabar gyveną žemėje. Šetai — nykstanti gentis, turinti apie 250 žmonių. Jie nežino nei molinių indų, nei metalo, nieko nežino apie žemės ūkį. Šetos genties vyrai ginkluoti lankais ir strėlėmis. Aštrios akmens nuolaužos ir dirbtiniai akmeniniai kirviai yra pagrindiniai jų darbo įrankiai.

Šetai valgo smulkius žvėris, gyvates, vabždžius ir augalų šaknis — viską, ką randa džiunglėse. Maistas daugiausia vartojamas nevirtas. Iš vaisių šetai moka paruošti kažką panašaus į alkoholinį gėrimą. Ugnį šetai įžiebia seniausiu būdu, t r i n d a m i kietą medį į minkštą.

Šetos vyrų ūgis apie 1. metro. Jie nešioja per strėnas iš karnų siaurą juostą. Moterys vaikšto visiškai nuogos. Jie nežino pastovaus ryšio tarp vyro ir moters, neturi savo kalboje žodžio "meilė," negarbina dievų ir stabų, bet bijo piktųjų dvasių. Priešams ir dvasioms bauginti vyriškos lyties šetai į apatinę lūpą įstato iki 2.5 cm ilgio žvėries iltį.

Daugiausia šetai bijo jaguaro ir "moul" piktosios dvasios, kuri tikriausiai yra baltojo žmogaus įasmenimas. Bijodami baltųjų, šetos genties nariai tik šalnų vejami nusileidžia į slėnius, ieškodami šilumos ir maisto.

Šetos genties kalba negiminga nė vienai iš žinomų indėnų kalbų, ji primena džiunglių melodijas.

Šetos genties gyventojai— gyvas akmens amžiaus reliktas, susidūręs su civilizuoto pasaulio atstovais, jau pradėjo vartoti peilius, metalinius įrankius ir kitus daiktus. Jaunasis Koi puikiai kalba portugališkai. Susipažinęs su civilizuoto pasaulio gyvenimu, jis atsisakė pasilikti gentyje ir panoro tapti taksi šoferiu.

Labai artimi minėtųjų genčių gyvenimui yra Andanų salų, kai kurių Pietų Amerikos centrinių rajonų indėnų ir atskirų Afrikos pigmėjų genčių gyventojai.

"Mokslas ir gyvenimas"

Buvusieji politkaliniai uždaryto Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo kieme 1960. X. 8:

Apačioje pritūpę (iš dešinės): 1. V. Banaitis, 2. R. Šarmaitis, 3. J. Kličius, 4. F. Krastinas, 5. E. Bilevičius, 6. A. Šimanas, 7. I. Tre-čiokaitė-Žebenkienė, 8. M. Domeikienė, 9. I. Givanas.

Stovi (iš dešinės): 1. A. Gailevičius, 2. P. Tamošiūnas, 3. F. Vaišnoras, 4. B. Petniūnas, 5. L. Solominas, 6. A. Sniečkus, 7. B. Šulcas (blogai matomas), 8. A. Mileika, 9. J. Rugienius, 10. A. Krastinaitė, 11. K. Preikšas, 12. O. Puteikytė, 13. D. Kučinskas, 14. Feigelsonienė, 15. M. Šumauskas, 16. V. Narvydaitė, 17 M. Bordonaitė, 18. D. Povilaitytė, už jų 19. A. Čiplys, 20. J. Stimburys, 21. J. Mickevičius, 22. M. Meškauskienė, 23. L Vaineikytė, 24 V. Vildžiūnas, 25. J. Olekas, 26. M. Miceika, 27. P. Raslanas, 28. B. Ditkevičius, 29. G. Rajeckas.

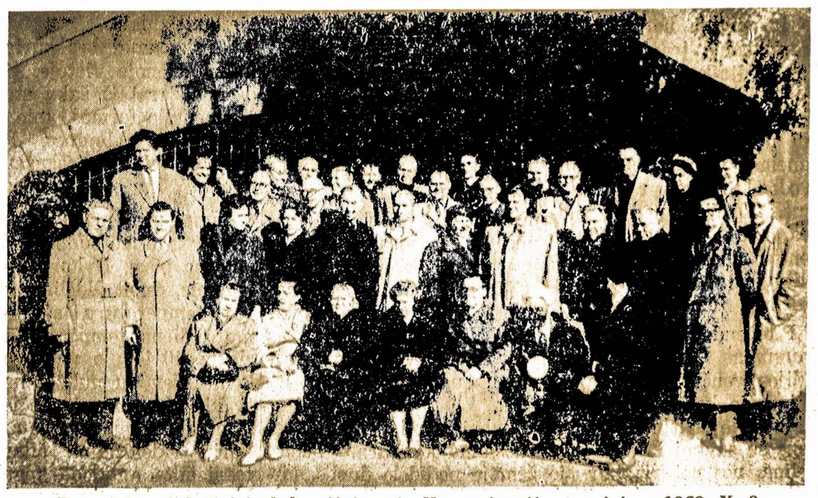

Buvusieji politkaliniai ekskursijoje prie Kauno istorijos muziejaus 1960. X. 8:

Apačioje sėdi (iš kairės į dešinę): 1. V. Narvydaitė, 2. M. Meškauskienė, 3. M. Vasiliauskienė, 4. D. Povilaitytė, 5. M. Domeikienė, 6. I. Givanas, 7. E. Jurgaitis.

Stovi antroje eilėje (iš kairės): 1. A. Gailevičius, 2. R. Šarmaitis, 3. L. Vaineikytė, 4. O. Puteikytė, 5. J. Stimburys, 6. F. Bieliauskas, 7. M. Gerberienė, 8. K Preikšas, 9. F. Vaišnoras, 10. B. Petniūnas, 11. J. Rugienius, 12. A. Čiplys.

Viršuje stovi (iš kairės). 1. M. Miceika, 2. J. Olekas, 3. A. Mileika, 4. J. Mickevičius, 5. V. Banaitis, 6. už jo A. Šimanas, 7. J. Kličius, 8. P. Tamošiūnas, 9. L. Solominas, 10. (nepažymėtas), 11. B. Šulcas, 12. F. Krastinas, 13. P. Karaliūnas, 14. V. Vildžiūnas, 15. D. Kučinskas, 16. I. Trečiokaitė, 17. A. Krastinaitė.

Philadelphia, Pa.

Įsitėmykite visi "Laisvės" skaitytojai, kad 10-tą dieną gruodžio, 7:30 v. vakare, svetainėje 1150 North 4th St., įvyks gražus parengimas su gražiomis dainomis. Jau gerokai laiko prabėgo, kuomet girdėjome lietuvių gražiai skambančias dainas. Šia proga girdėsime Aido Choro Moterų Kvartetą, solistę Eleną Brazauskienę ir daugiau. Milda Stensler sako, tie, kurie nepribus ir negirdės šių dainų, tai vėliau gailėsis.

Taipgi čia susirinkę prisiminsime "Laisvės" 50-ties metų sukaktį . Tikimės gilesnio apibūdinimo "Laisvės praeities. Yra philadelphiečių, k u r i e "Laisvę" skaito nuo pirmo jos numerio, išėjusio South Boston, Mass., 50 metų atgal

---

Jau nuo seniai Juliaus Rutkaus sveikata pašlijus. Rutkus yra LLD 10 kuopos narys ir senas "Laisvės" skaitytojas. Jo draugai ir prieteliai, prie progos, jį atlankykite. Sergančiam malonu, kuomet jį draugai bei draugės atlanko, suramina. Gaila, kad jo gyvenimo vietos neprisimenu, bet vietos draugai jį gerai pažįsta ir žino, kur gyvena.

Vėl ištiko nelaimė mūsų LLD 10-tos kuopos sekretorių drg. J. Kazlauską. Laikas atgal jisai pergyveno rimtą operaciją, ir nepilnai pasveikęs sulaukė kitos nelaimės: automobilis jį sužeidė, koją smarkiai užgavo, ir dabar mažai gali paeiti.

Drg. Kazlauskas apgailestauja, kad jisai negalės niekuo prisidėti prie ateinančio parengimo, kuris įvyks 10 d. gruodžio. Prašomi drg. Kazlauską aplankyti.. Jo gyvenimo vieta: 735 North Bucknell St.

Prie sveikųjų ar nesveikųjų galima pridėti draugus Bekampius, gyvenančius 147 13th St., Avalon, N. J. Juozas Bekampis savo laiškutyje rašo, kad su sveikata jie abu negali pasigirti. Jį ir jo gyvenimo draugę vargina kojų skaudėjimas. Tačiau sako, kad jie abu dalyvaus 10-tą d. gruodžio parengime. Bekampis primena ir tą, kad turi kelis dolerius "Laisvės" paramai. Jisai sutinka aplankyti tuos "Laisvės" skaitytojus, kurių prenumerata pasibaigė.

Iš visų suminėtų nesveikuojančių, sveikiausias yra drg. Baranauskas. Diktas, stiprus, tik gaila, kad mažai prisideda prie veikimo.

Drg. Stasiukaitis nusiskundžia sveikatos silpnumu, bet tankiai paaukoja geriems tikslams.

LLD 10-tos kuopos jauniausias narys, kuris pereitą vasarą su trečiąja turistų grupe viešėjo Lietuvoje, B. Banys, rašo savo įspūdžius "Vilnyje", angliškame skyriuje. Jisai sako, kad jam vykstant aplankyti savo tėvų kraštą, tūli jam patarė pasiimti maisto ir kitų gyvenimui dalykų. Bet jam viešint Lietuvoje, tų dalykų buvo visur pakankamai, žmonės gerai pavalgę ir apsirengę. Banio tėvai paeiną nuo Varėnos.

Išsikalbant su vietos veikėjais, tankiai primena velionies E. Bulaukos sūnų, kuris buvo geras, darbštus Lyros choro narys. Primena ir daugiau jaunuolių, kurie buvo darbštūs ne tik chore, bet ir rėmė progresyvių lietuvių veiklą. Bet kaip gaila, kad šiandieną jų nėra mūsų judėjime. Jie liko pasyvūs, tylūs ir užmiršę savo gražią praeities veiklą.

Švenčių proga philadelphiečiai atliktų gražų, kilnų darbą, užrašydami savo giminėm į Lietuvą "Laisvę". "Laisvės" kaina į Lietuvą $12. Turime prisiminti, kad mūsų broliai, sesės, giminės seka mūsų gyvenimą, veiklą šioje šalyje. Esu tikras, kad jie jums bus dėkingi. Jūs tai padaryti galite per parengimą 10-tą d. gruodžio. LLD 10-tos kuopos bet kuris narys jums galės patarnauti. Jau yra keli pasižadėję tai padaryti.

Pilietis

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos duos Bolivijai pagalbos už $5,000,000.

Lowell, Mass.

S. Čižiūnas dar vis serga ir yra po gydytojo priežiūra. Sunkiai buvo susirgus A. Auglienė iš Belericos. Ji buvo atvežta į Švento Jono ligoninę, Lowellyje, kurioje išbuvo per 10 dienų.

Sunkiai sirgo, o dar blogiau, kad ligoninėje kunigas prikibo ir vis reikalavo išpažinties. A. Auglienė atsisakė, nes ji netiki į tokius elgesius. Labai gerai padarė. Taip turėtų elgtis kiekvienas, kuris jaučiasi laisvas.

Velinu sergantiems greitai pasveikti. Abu ligoniai yra LDS ir LLD kuopų nariai.

J. Blažonis

Yucaipa, Calif.

50 metų sukaktis ir parama "Laisvei"

Lapkr. 19 d. šio miesto lietuviai surengė atžymėjimą 50 metų sukakties ženybinio gyvenimo draugams J. ir B. Markevičiams.. Svečių suvažiavo iš Los Angeles ir vietinių apie 50, kas gražiai supuola su celebrantų sukakčia—vienas svetys ant kiekvienerių metų.

Pokylio surengime daugiausia pasidarbavo R. Janušackienė ir M. Radienė. Joms padėjo kitos moterys ir kai kurie vyrai. Dalyvius muzika linksmino A. Janušackas.

Laike vakarienės, M. Pukis, iš Los Angeles, pakalbėjo, nupiešdamas dd. Markevičių pergyventą 50 metų laikotarpį ir paskaitė eilutes, susijusias su celebrantų sukakčia.

Kadangi Markevičiai yra seni "Laisvės" skaitytojai ir labai gerbia šį laikraštį, tai kilo sumanymas pagerbti ir jų mylimą laikraštį, pasveikinant su keliais doleriais 50 metų sukakties proga. Sekanti draugai sudėjo: J. ir B. Markevičiai (celebrantai) $10, J. ir M. D e m e n č i a i, A. ir M. Shultz, A. ir M. Mekai po $5. M. ir A. Pukiai, L. ir M. Peters ir C. ir A. Cirvinskai po $2. Po $1: E. Cable, A. Kalpinski, B. ir P. Mateliai, Yucapaitė ir viena iš rengėjų. Viso sudėta $36. Ačiū visiems!

Losangelietis

Lawrence, Mass.

Įvairios žinios

Eidamas su "Laisvės" prenumeratų atnaujinimu ir finansinio vajaus reikalais radau sergančių skaitytojų ir jų draugių. Nuo rugpiūčio mėnesio sunkiai serga Baltuškonienė, Petro žmona. Ji yra paralyžiuota, negali ir kalbėti.

Jau dveji metai, kai serga Suslavičienė, bet jos sveikata laipsniškai gerėja. Linkiu abiem draugėms greitai pasveikti.

Vagys įsilaužė į krautuvę 36 Common St. ir išnešė televizijos imtuvą, skalbiamą mašiną ir kitokių daiktų už $2,500.

Lawrence miestas yra nupirkęs žemės plotą prie District Court. Dabar ruošiasi jį parduoti, kur bus pastatomi automobiliai. Plotas užima 11,150 pėdų.

---

145 Ridgewood Ave. gyvena lenkų šeima. Užtaisę anglimi deginamą pečių pergreitai jį uždarė ir kambariuose prisirinko gazo. Du berniukai, vienas 3, o antras 11 metų, pasijuto blogai. Buvo pašaukti ugniagesiai. Berniukai nuvežti į ligoninę ir jų gyvybė išgelbėta. Reiškia, reikia atsargos ir su anglimi deginamu pečiumi.

Ir mūsų mieste veikia vandalai. Nėra tos nakties, kad neišvartytų pašto dėžes laiškams, neišdaužytų mokyklų langus, arba ant kapinių neišvartytų ir neiškoneveiktų antkapių.

Policija areštavo grupę jaunuolių tarp 15 ir 16 metų amžiaus. Jie suimti už vagystes. Sakoma, kad jie Lawrence, Methuen ir priemiesčiuose pavogė iš brangiadaikčių krautuvių žiedų, laikrodėlių, taipgi radijo ir televizijos imtuvų už $30,000.

Policija dar ieško antros jaunuolių grupės. Tėvai turėtų savo vaikus daugiau tvarkyti: neleisti j i e m s naktimis valkiotis gatvėmis.

S. Penkauskas

Worcester, Mass.

LMS koncertas puikiai pavyko

Lapkričio 27 d. Lietuvų Meno Sąjungos 2-osios apskrities metinis koncertas gražiai, sėkmingai pavyko. Rudens oras tikrai ideališkas buvo: sausas, nešaltas. Iš Hartford, Conn., Laisvės Choras su pašaliečiais dideliu pilnu busu atvyko. Taip pat montelliečių busas pilnas atvyko. Nemažai iš apylinkinių miestelių publikos atvyko. Vietinių, tiesa, nebuvo per daugiausia.

Koncerto programa prasidėjo pirmininkaujant M. Sukackienei biskį prieš 3 val. po pietų. Pirmutinis buvo vietinis Aido Choras vadovybėje Jono Dirvelio su pianiste H. Smith. Sudainavo vienu išstojimu skambiai, sutartinai penkias dainas.

Hartfordietė iš Laisvės Choro graudingai padeklamovo A. Venclovos eiles "Grįžtu į tėvynę". Frances Hanson, aidietė, soprano, solo gražiai padainavo lietuviškai ir angliškai.

Hartfordiškis L a i s v ė s Choras, vadovybėj Wilma Hollis, gražiai skaitlingas choras. Moterys visos vienodom juodom suknelėm, po didelę raudoną rožę prisisegusios. Gražiai, harmoningai sudainavo penkias dainas. Taip pat penkias dainas davė paskutiniame programos numeryje. Aidietės Francis Hanson ir Helen Smith, duetas, labai gražiai padainavo.

Montelliečių Vyrų Grupė, vadovybėj Pociaus, prisidedant Stripinienei (Merkeliutei), solo, irgi davė penkias dainas. Jie dar priedui buvo iššaukti padainuoti dvi dainas. Jų nedidelė grupė, bet gražiai dainuoja.

Laisvės Choro mokytoja, nors ji francūzų tautybės, bet tris lietuviškas neseniai gautas iš Lietuvos dainas padainavo solo, puikiai ištardama lietuviš k u s žodžius.

L. Dupša, Aidietis, tenoras, davė tris dainas. Jis turi malonų balsą.

Jonas Sabaliauskas ir Ona Dirvelienė, tai skambiausias duetas, sudainavo tris dainas ir vieną buvo publikos iššauktas pridėti

Hartfordiškiam chorui pianu akompanavo jauna mergaitė, kurios pavardės nenugirdau.

Pasibaigus progra m a i, kuri tęsėsi virš dvi valandas be pertraukos, buvo duodama vakarienė, tai nemažai ir publikos pasiliko sykiu vakarieniauti su dainininkais. Čia ir vėl skardūs dainavimai prie stalų ir daug draugiškų pasikalbėjimų.

Nugi, LLD 11 kuopa rengia filmų iš Lietuvos parodymą. Rodys Jonas Grybas iš Niujorko. Tai bus gruodžio 2 d. 7:30 val. vakare, 29 Endicott St. Judami ir kalbami paveikslai, Lietuvoje gaminti. Tikrai įdomu bus pamatyti ir išgirsti.

D. J.

Cleveland, Ohio

Iš Lietuvos parvežtų nuotraukų rodymas įvyko lapkričio 20 d. Jas parodyti atvyko Dr. Stanislovaitis su žmona iš Waterbury, Conn. Pirm rodymo šių nuotraukų (slides) teko iš daugelio girdėti nuomones, jog jiems geriau patiktų matyti filmus, bet pamačius nuotraukas, pas daugelį toji mintis pasikeitė. Skirtumas tarpe filmų ir nuotraukų yra mažas. Jeigu filmų aparatai yra geri ir aiškiai parodo, bet jeigu filmai neaiškūs, tai geriau yra nuotraukos. Ypatingai Stanislovaičių yra puiki rodymo technika. Daktaras parodo paveikslą, o jo žmona paaiškina jo vietą ir reikšmę, taip, kad kiekvienas paveikslas publikos aiškiai suprantamas. Visas šis pobūvis pavyko visais atžvilgiais.

Meno Choro vakaras

Gruodžio 10 dieną Klubo Svet. įvyks choro rengiamas vakaras. Ką tokio choristai tą vakarą pateiks, kol kas yra "top secret". Sako, atsilankę pamatysite ir nesigailėsite. Pradžia 6 val. vakare.

LLD 190 kuopos metinis sus. įvyks šeštadienio vakarą, gruodžio 3 dieną. Kadangi šis sus. bus su vaišėmis, tai visi nariai kviečiami atsilankyti 6 v. vakare. Kviečiami atsilankyti ir kitų kuopų nariai, o taipgi ir pašalinė publika, nes ruošiamės ten visą vakarą linksmai praleisti.

Be to, dar nevisi nariai yra pasiėmę šių metų dvi puikias knygas, tai atsilankę pasiimsite.

J. Žebrys

Maskva. — Ganos respublika pirko keturis didelius "Iliušino" lėktuvus.

Belgradas. — Tito valdžia paliuosavo 112 politinių kalinių.

Binghamton, N. Y.

Rimtai susirgo Jonas Vaicekauskas ir išvežtas į General Hospital, Binghamtone. Jis yra "Laisvės" ir "Vilnies" skaitytojas, pažangiečių organizacijų narys, kuriose darbavosi.

Marcelei Mikalajūnienei buvo padaryta operacija, bet jos sveikata jau taisosi ir ji yra namie. Jos antrašas R. D. No. 1, Binghamton. Linkiu abiem greitai pasveikti.

Josephine

Pasveikino "Laisvę"

Lapkričio 17 dieną įvyko LLD 20 kp. moterų skyriaus susirinkimas. Narių atsilankė vidutiniai. Komiteto ir komisijų narės išdavė raportus. Tai buvo priešmetinis susirinkimas.

Iš raportų pasirodė, kad veikimas buvo neblogiausias. Skyrius turi 19 narių ir išdė $6.90. Bendrai su LDS kuopa buvo surengęs parodymą filmų iš Lietuvos spalio 22 d. Filmus rodė Jonas Grybas ir K. Briedis. Po filmų buvo vakarienė. Komisijos narės A. Žemaitienė, M. Kulbienė ir A. Wellus raportavo, kad parengimas nebbogai pavyko, nors publikos buvo mažiau, kaip pirmiau. Bet kada vakarienei maistą narės aukojo, tai pelno liko $85. Abiem kuopoms padalinta po $42.50. Didelis ačiū narėms už maisto dovanas.!

Per komisijos klaidą nebuvo paskelbti vardai kai kurių narių, kurios nemažai pardavė tikietų, o tai: N. Strolienė, K. Juozapaitienė, U. Šimoliūnienė ir J. K. Navalinskienė.

A. Žemaitienė raportavo, kad ji narių duokles išrenka apsilankydama pas tas, kurios dėl vienokių ar kitokių priežasčių nesilanko į susirinkimus. Taipgi pranešė, kad serga skyriaus narė Marcelė Mikalajūnienė ir buvo Wilson Memoriai ligoninėje.

1961 metams į komitetą Moterų skyrius išrinko tas pačias drauges, būtent: A. Maldaikienė — pirmininkė, M. Kulbienė — sekretorė, O Wellus — iždininkė, J. Navalinskienė — korespondentė, A. Žemaitienė — organizatorė ir duoklių rinkėja, A. Maldaikienė ir M. Luzinienė,— ligonių lankytojos, M. Kazlauskienė ir J. K. Navalinskienė —laikraščių vajininkės ir platintojos. Jos ir dabar darbuojasi "Laisvės", "Vilnies" ir "Liaudies Balso" vajuose—atnaujina prenumeratas, naujiems užrašo ir priima aukas.

Nutarta ateityje susirgusios narėms, kurios bus ligoninėje, pasiųsti atvirutes su linkėjimais. Tą atlikti įgalinta skyriaus iždininkė.

Nutarta pasveikinti "Laisvę" su $50 auka laike jos dabartinio 50 metų jubiliejaus.

J. K. Navalinskienė

FILMAI IŠ LIETUVOS

WORCESTER, MASS. — Gruodžio 2d., 7:30 vakare, Lietuvių Salėje, 29 Endicott Street.

LEWISTON, ME. — Gruodžio 3 d., 7-tą valandą vakare, Lietuvių Švento Baltramiejaus Salėje, 387 Lisbon Street.

RUMFORD, ME. — Gruodžio (Dec.) 4 d., 6-tą val. vakare, Švento Roko salėje, Waldo Street.

CLIFFSIDE PARK, N. J. —Gruodžio (Dec.) 11-tą, 3-čią val. pa pietų. Svetainė: 235 Cliff Street.

Filmus rodys Jonas Grybas ir Karolis Bender iš Ozone Park, N. Y.

Norwood, Mass.

Kvietimas į Banketą

LLD 9 kuopa rengia pietus atžymėjimui laikraščio "Laisvės" 50 metų gyvavimo bei auksinio jubiliejaus. Įvyks sekmadienį, gruodžio (Dec.) 4 d., 1-mą valandą dieną, Lietuvių Namo Bendrovės salėje, 13 George Avenue.

Bus kalakutienos ir kilbasų pietūs, bus ir kitokių gardumynų. Kviečiame visus iš visos apylinkės atsilankyti. Užtikriname, kad būsite visi patenkinti gerais valgiais ir gėrimais. Čia linksmai praleisite laiką ir tuo pačiu laiku atžymėsite mūsų mylimo laikraščio "Laisvės" auksinį jubiliejų.

Rengimo Komisija

PASIKLAUSKITE SAVĘS

SEKAMŲ KLAUSIMŲ
Apie Firmą, į Kurią Kreipsitės,
Pirm Negu Siųsite

DOVANŲ PAKETĄ Į U.S.S.R.

1. Ar firma patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siųsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrių, priklausantį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St. **PHILADELPHIA 6, PA.** WAlnut 5-3455
1991 Broadway **NEW YORK 23, N. Y.** LYceum 5-0900
263 Market St. **NEWARK 2, N. J.** MArket 3-1968
4102 Archer Ave. **CHICAGO 32, ILL.** FRontier 6-6399
6446 Michigan Ave. **DETROIT 10, MICH.** TAshmoo 5-7560
390 W. Broadway **S. BOSTON 27, MASS.** ANdrew 8-8764
1313 Addison Road Cor. Superior & 71 St. **CLEVELAND 3, OHIO** UTah 1-0807
683 Hudson Ave. **ROCHESTER 21, N.Y.** BAker 5-5923
346 Third Ave. **PITTSBURGH 22, PA.** GRant 1-3712

851 Hollins St., **BALTIMORE 1, MD.**, Tel.: MUlberry 5-5787
979 So. Broad St., **TRENTON, N. J.** EXport 4-8085
202 Second Street, **LAKEWOOD, N. J.**, Tel.: FOxcroft 3-6621
174 Tilghman St., **ALLENTOWN, PA.**, Tel.. HEmlock 5-2069
Greitai Savo Pakus Mums PRISIŲSKITE,
O Mes Greitai IŠSIŲSIME!

SIŲSKITE DOVANŲ PAKETUS GIMINĖMS KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA!
JEIGU NORITE, KAD JŪSŲ PAKETAS BŪTŲ PRISTATOMAS ŠVENTĖMS, SIŲSKITE ŠIANDIEN, NEVĖLUOKITE!
Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.
(Laisniuota per Intourist)
SIŲSKITE SAVO GIMINĖMS PAKETUS
Į LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS
SIŲSKITE PAKUS DABAR
135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583
Per Lapkritį ir Gruodį atdara nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. kasdien.
141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430
Arti subways — Tarp 6th ir 7th Aves. Atdara kasdien iki 9 val. vakaro
MŪSŲ SKYRIŲ RAŠTINĖS:
1855 West 47th Street, Chicago 9, Ill., FRontier 6-6755
359 West Broadway, South Boston 27, Mass., Telephone: ANdrew 8-5040
132 Franklin Ave. Hartford, Conn. CHapel 6-4724
332 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. TL 6-2674
39 Raymond Plaza W. Newark, N. J. Tel. MArket 2-2877
900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOwer 1-1461
11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878
3216 Sunset Boulevard, LOS ANGELES 26, Calif. NOrmandy 5-9887
217 E. Hennepin Ave., MINNEAPOLIS 14, MINNESOTA. Tel. FEderal 2-4908
184-186 Monroe Street, PASSAIC, N. J. Tel. PR 3-5376
Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klijentų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas.
Adresatą pasiekia į 6-7 savaites; oro paštu į 7-12 dienų.
Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės medžiagų.
Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl multo ir patarnavimo. Katalogas veltui.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Prie žalsvųjų Kuršių marių

Šilutė. — Vėjo lyg nebūtų. Bet Kuršių mariose šis nenuorama visai įsižaidęs rytina net kelių balų bangas, Adomo Goberio, Rusnės žuvininkystės ūkio grandininko, jos nejaudina. Per šešiasdešimt vienerius metus jis ne tokias audras atlaikė. O liko toks pat — gero ūpo ir ramaus būdo. Slėpdamas giliai širdy džiaugsmą, iš valties kelia vis naujas ir naujas žiobrių dėžes.

—Čia dar švenčių proga, klaipėdietišku akcentu paaiškina jis bazės vedėjui.

Kontoroje jau visi. Kiekvienas nori pasveikinti senąjį marių veteraną, su savo grandimi valstybei pristačiusį beveik 600 centnerių žuvies, net 165 procentais įvykdžiusį metinį planą.

O vakare išpuoštoje Rusnės kultūros namų salėje šauniajam žvejui buvo įteiktas Liaudies ūkio tarybos Garbės raštas ir piniginė premija. Ne tik jis— 62 žvejai buvo premijuoti už sėkmingą trečiojo ketvirčio užduočių įvykdymą. Vien Edvino Finkio šešeto žvejų grandžiai buvo įteikta 21,700 rublių piniginė premija.

O gimtąjį kraštą palikę pamariečiai parašė iš Vakarų Vokietijos, kad pristinga pinigų dvokiančiam margarinui pirkti.

Džiugūs Spalio šventes pasitiko pamariečiai. Naujais namais, plakatais, šūkiais, vėliavomis išpuošė Šilutę.

Erdvi Šilutės mieste Raudonoji aikštė, bet šiemet šventiškai nusiteikusiems žmonėms ji buvo ankšta.

Mitinge kalbėjęs partijos rajono komiteto sekretorius A. Vaitkus pažymėjo ir rajono žemės ūkio darbuotojų pastangas. Iki lapkrijio 1 dienai įvykdytas metinis pieno ir mėsos pardavimo planas. Rajono žemės ūkio darbuotojus apėmė kilnus sąjudis: prideramai pasitikti artėjantį TSKP gruodžio Plenumą.

J. Kovas

Į SEPTYNMEČIO FONDĄ — MILIJONAS RUBLIŲ

KLAIPĖDA. Daugiau kaip 50 Baltijos laivų statyklos inžinierių atidarė asmenines septynmečio fondo sąskaitas. Jos nuolat pasipildo vertingais indėliais. Štai inžinierius V. Petrovas pasižadėjo per septynmetį, įdiegdamas racionalizacinius pasiūlymus, sutaupyti penkis šimtus tūkstančių rublių. Jau pirmaisiais septynmečio metais jo įdiegti racionalizaciniai pasiūlymai davė daugiau kaip 60,000 rublių ekonomijos. Šiemet drg. Petrovas kartu su draugais įgyvendino vertingą naujovę, įgalinančią sutaupyti daug metalo įrengiant taip vadinamą paklotą didžiųjų žvejybos tralerių-šaldytuvų srovinei statybai. Šio pasiūlymo ir kitų racionalizacijų įgyvendinimas leido inžinieriui Petrovui per nepilnus dvejus metus įvykdyti prisiimtą įsipareigojimą — įnešti į įmonės septynmečio fondą pusę milijono rublių.

Iš viso per dvejus metus laivų statyklos inžinieriai jau įnešė į septynmečio fondą daugiau kaip vieną milijoną šimtą tūkstančių rublių.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

TARYBŲ SĄJUNGA IR KINIJA NEDALOMOS

Pekinas. — Tarybų Sąjungos vyriausybė ir Komunistų partija prisiuntė Kinijos vyriausybei padėką už pasveikinimą proga TSRS 43 metų jubiliejaus. Padėkoje sako, kad TSRS ir Kinija yra ir bus vieningos.

PANAIKINS MITCHEL ORLAIVYNO BAZĘ

New Yorkas. — JAV karo viršininkai pranešė, kad su 1961 m. birželio mėnesiu bus uždaryta Mitchel orlaivyno bazė Long Islande. Ji užima 1,168 akrų plotą. Valdžiai įrengimai kainavo $130,000,000.

Komandieriai sako, kad raketos pakeičia lėktuvus ir bazė nereikalinga.

JAU ATSISAKĖ NUO SOCIALIZMO

Bonna. — Hanoveryje baigėsi Vakarų Vokietijos Social-Demokratų partijos suvažiavimas. Nors partija ir toliau pasilaiko raudoną ją vėliavą, bet nuo socilizmo atsisakė. Viršų paėmė reakcininkai, tokie, kurių tarpe yra ir vakarinio Berlyno majoras W. Brandt Dabartinė socialistų platforma jau nesiskiria nuo Adenauerio Krikščionių-demokratų partijos, — rašo korespondentas.

ALBANIJA MINĖJO SAVO SUKAKTĮ

Tirana. — Albanijos respublika minėjo 16-kos metų savo įsisteigimo sukaktį. Visos socialistinės ir kitos draugiškos valstybės prisiuntė pasveikinimus.

NUTEISĖ NACĮ IR VĖL PALIUOSAVO

Bonna. —Vakarų Vokietijoje nuteisė pereitojo karo kriminalistą Dr. J. Kremerį 10 metų kalėjimo, bet tuojau jį paliusavo, nes, sako, jis laukdamas teismo jau atsėdėjo. Jis specializavosi žmonių žudyme Osvensimo stovykloje.

POPIEŽIAUS IR HAITI NESUTIKIMAI

Port-au-Prince. — Haiti valdžia išvarė arkivyskupą Poirierą, kaltindama, kad jis aukojo komunistų studentams. Popiežius Jonas XXIII į Poiriero vietą paskyrė vyskupą R. Augustiną, bet Haiti nesutinka jį priimti.

URBONAI MIRŠTA AUTO NELAIMĖSE

Riverhead, L. L., N. Y.— Čionai ligoninėje mirė auto nelaimėje sužeistas John Urban (gal Urbonas), 26 metų amžiaus. Jis auto vairuodamas neteko kontrolės ir atsimušė į medį.

1952 metais taip pat auto nelaimėje užsimušė jo tėvas John Urban.

New Delhi. — Indijos premjeras Nehru raportavo parlamentui, kad dar nesusitarta su Kinija sienų reikalais.

New Yorkas. —Per keturias Thanksgiving šventės savaitgalio dienas Jungtinėse Valstijose automobilių nelaimėse žuvo 442 žmonės. Vien New Yorko mieste įvyko 1,127 auto nelaimės, užsimušė 4 ir susižeidė 742 žmonės.

Jubiliejaus reikalai

Detroit, Mich.

"Gerb. Laisvės Ad-cija ir Red-cija: Sveikinu visą Laisvės personalą su 50 m. jubiliejaus švente. Siunčiu širdingiausius linkėjimus korespondentams. Taipgi linkiu Laisvutei dar 50 m. skleisti šviesą ir tiesą tarpe brolių lietuvių. Esu Laisvės skaitytojas ir rėmėjas per 49 m. Čia randate $5. Geo. Urbonas."

Miami, Fla.

"Gerb. Laisvės leidėjai, visi jos darbininkai, vajininkai, rėmėjai ir skaitytojai!—Sveikinu visus su 50 m. jubiliejaus proga, linkėdamas geriausios sveikatos ir daug energijos darbuotis visuomeninį darbą. Dirbkite, kiek galite, nes jūsų darbas nenuėjo veltui. Žmonija nužengė daug pirmyn per 50 m., ir jei tiek dar nužengs per 50 m., tai neliks kapitalistų ant žemės paviršiaus.

"Draugai, čia randate čekį sumoje $102. Prašau padalinti sekamai: $52 Laisvei; $25 Liaudies Balsui; $15 Urugvajaus Darbui, $10 Vilniai. Viso gero visiems. Stojantis už taiką, Peter Gudelis."

Detroit, Mich.

"Gerbiamieji Draugai: Čia randate $22. Tai bus $10 nuo LLD 52 kp. ir nariai sudėjo $12. Tai pasveikinimas Laisvės jos 50 m. jubiliejaus proga. Lai gyvuoja dar 50 metų! Draugiškai, Juozas Liminskas."

Išteisino "požeminio pasaulio" vadus

New Yorkas. — United States Court of Appeals išteisino 20 "požeminio pasaulio vadų", panaikino visus JAV valdžios kaltinimus ir juos paliuosavo. Apeliacijų teismas pareiškė, kad JAV valdžia neparėmė kaltinimus faktais.

1957 m., Apalachin kalnuose, New Yorko valstijoje, buvo suimta keli desėtkai požeminio pasaulio vadų. JAV valdžia kaltino, kad jie suokalbiavo. Pereitąjį sausio mėnesį 20 jų buvo nuteisti

Antradienio rytą, laike miglos, Hudson upėje susidūrė laivas-keltas (ferryboat) "Dongan" su norvegų tankeriu. Ant "Dongan" buvo 2,000 žmonių, trys iš jų sužeisti.

M. Guzowski, 41 metų amžiaus, dirbęs ant Erie-Lackawanna geležinkelių laivelio, kuris vilkdavo baržas su vagonais, iškrito į vandenį ir prigėrė.

Aido Choro metinis koncertas

Kviečiame sekmadienį būti su Aido choru!

Aido choro rudeninis koncertas įvyks jau šį sekmadienį, gruodžio 4 dieną, 3 val., New National Hall, 261 Driggs Ave. (prie Eckford St.), Brooklyne.

Dar kartą noriu priminti mūsų draugams lietuviams, kad šis koncertas — vienas iš gražiausių: greta dainų, yra judrių scenų ir juokų.

Dainuos garsus Ukrainų Leontovich Choras, vadovaujamas įžymaus menininko Frank Ilchuk.

Girdėsime - matysime ištraukas daugelio jau girdėtų ir pamylėtų operečių: **Spartako, Čigonų, Mikado, Alkio, Pepitos, Sylvijos, Grigučio,** ir **Zaporožiečio,** kurį Aidas ruošiasi suvaidinti ateinantį pavasarį.

Girdėsime ištraukas pasaulinio masto operų: **Pilėnų, Fausto, Pagliacci, Tosca** ir kitų.

Tų grožybių — dainomis ir vaidybinėmis scenomis— perteikime mums (be svečio choro), dalyvaus:

Philip Letich, baritonas;
Suzanna Kazokaitė ir Amelia Young, viešnios solistės;
Aidiečiai solistai: Elena Brazauskienė, Nellie Ventienė, Aleksandras Velička, Tadas Kaškiaučius;

Atskirose grupėse išstos: Ona Čepulienė, Kostė Rušinskienė, Nastė Buknienė, Jonas Juška, ir, pagaliau, Aido Moterų choras ir visas Aidas vadovybėje savo mylimos mokytojos Mildred Stensler, pianu lydimas muzikos mokytojos Ann Salyk.

Kaip matote, mūsų Aidas turi sutraukęs gausą iš geriausių meniškų jėgų. Mokytoja Stensler gražiai išmokė, priruošė. Dabar vekas bereikia padaryti—reikia būtinai visiems dalyvauti koncerte. Dar kartą jūsų mintyse pasiliks tos gražios dainos ir scenos.

Jaučiu, jog jūs visi dalyvausite, paremsite Aido chorą, kuris taip ilgai gyvuoja ir dainuoja. O jūsų visų parama suteiks jam jėgų dar ilgiau ir gražiau dainuoti. Aidas širdingai ir dėkingai įvertins jūsų atsilankymą. Atliksite labai svarbų ir garbingą darbą. Nesigailėsite.

Kelrodis

Independent linijų požeminio **GG** traukinio **Nassau** stotis. Taip pat iš Brooklyno visai arti salės privež Graham, Lorimer ir Wyckoff busai. Brooklyno ta dalis vadinama Greenpoint.

Aido korespondentas
V. Kazlauskas

N. Rockefelleris kandidatuos

Niujorko valstijos gubernatorius N. Rockefelleris susišaukė pas save į gubernatoriaus rūmus spaudos ir radijo korespondentus ir pasakė:

—Aš 1962 metais ir vėl kandidatuosiu į gubernatorius.

—O kaip bus su 1964 metais, ar kandidatuosite prezidento vietai?

Į tai gubernatorius nieko tikro neatsakė, o tik pažymėjo, jog tie rinkimai dar esą toli, ir kad reikią skubiai tvirtinti respublikonų partiją.

Vadinasi, netiesiogiai, gubernatorius pripažino, kad jis "turi akį" ant 1964 metų prezidentinių rinkimų.

Bet jam gali tekti labai nusivilti...

PROTESTANTAI UŽ TAIKĄ

New Yorko The Protestant Council, Kalėdų proga, išleido 6,000,000 klijavimui prie laiškų "ženklelių". Paveiksle: žvaigždė spindi virš New Yorko dangorėžių ir viename kampe obalsis: "PEACE on EARTH" — "Taika ant Žemės".

Bingo raketas – geras biznis

Bingo raketas Niujorke labai smarkiai plėšia iš žmonių pinigus. Bingo, kaip žinia, buvo legalizuotas prieš biskelį daugiau kaip šeši mėnesiai.

Per tą laiką tik viename Brooklyne, žmonės, lošdami bingo, sumokėjo daugiau kaip keturis milijonus dolerių: iš viso jų Brooklyne dalyvavo lošime —1,284,582.

Daugiausiai bingo raketu užsiimdinėja visokios bažnyčios ir prie jų arti esamos organizacijos.

Dvasininkijai neužtenka, mat, to, ką žmonės "po grieku" suneša į bažnyčią, ji nori ir kitokios gemblerystės būdais žmonelius išnaudoti.

M. Solomonas, 67 metų amžiaus, vairuodamas automobilį ant Atlantic Ave. ir Eastern Parkway parmušė trafiko policininką Ch. Espositą.

Pabaigoje lapkričio labai nupuolė biznio šėrai. Lapkričio 29 d. nupuolė net 3,860,000 šėrų, kai kurie po 5.09 punkto.

Siųskite Giminėms Dovanų Paketus Švenčių Proga

Į Lietuvą, Ukrainą, Baltarusiją, Latviją, Estoniją , Armėniją ir kitas šalis.

Package Express & Travel Agency, Inc.

(LAISNIUOTA PER USSR)

BROOKLYN—1530 Bedford Ave., kamp. Lincoln Pl. IN. 7-6465. IN. 7-7272
NEWARK, N. J. — 312-14 Market St. Tel. MI. 2-2452. MI. 2-1681

Siunčiami tik nauji daiktai — medžiagos, drabužiai, valgomieji produktai, gyduolės, siuvamosios mašinos. Pristatymas garantuojamas, taipgi adresato parašas. Visi kaštai, įskaitant muitą, pmokami iš anksto.
Kiekvienas pakas apdraudžiamas.
Mūsų klientų patogumui, mes turime įvairių aukščiausios kokybės medžiagų prieinamomis kainomis.
Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 popiet.

832 N. 7th St. Philadelphia 23, Pa. WAlnut 3-1747
78—2nd Ave. New York 3, N. Y. ORegon 4-1540
651 Albany Ave. Hartford, Conn. CHapel 7-5164
1241 N. Ashland Ave. Chicago 22, Ill. HUmboldt 6-2813
1900 Fleet St., cor. S. Wolfe St. Baltimore 31, Md. Tel. DIckens 2-4240
397A West Broadway S. Boston 27, Mass. ANdrew 3-2718
11601 Jos. Campau Ave. Detroit 12, Mich. TOwnsend 8-0298
107 S. Vermont St. Los Angeles. Calif. DUnkirk 5-6550

46 Whitehead Ave., SOUTH RIVER, N. J. Tel. CLifford 7-6320
126 Tilghman St., ALLENTOWN, PA., Tel.: HEmlock 5-0415
1028 Kenilworth Avenue, CLEVELAND 13, OHIO. Phone: PRospect 1-0696
558 Hudson Avenue, ROCHESTER 5, N. Y. Phone: BAker 5-4210
1409 W. GENESSE STREET, SYRACUSE, N. Y. Phone HARRISON 2-5386

Atsiprašau draugų

Kada buvo minėjimas Klastauskų 50 metų vedybinio gyvenimo sukakties, aš rinkau pasveikinimus į "Laisvės" koncerto programą. Per klaidą nebuvo į programą įdėti šių draugų vardai. K. J. Rušinskų ($2), J. Zajankausko ($1) ir B. Maculevičiaus ($1). Nuoširdžiai atsiprašau tų draugų.

P. Venta

Serga Antanas Abromaitis

K. Karpavičienė praneša, kad rimtai susirgo senas "Laisvės" skaitytojas Antanas Abromaitis, gyvenąs po num. 110 Wyona St., Brooklyne. Lapkričio 29 dieną jis buvo nuvežtas į Kings County ligoninę.

Linkime jam sėkmingai ir greit pasveikti!

Nori uždaryti Mitchel Field

Yra spėjama, kad neužilgo bus uždarytas patsai seniausias Jungtinėse Valstijose aerodromas, Mitchel Field. Aerodromas yra Brooklyne. Jis naudojamas militariniams reikalams.

Aplink šį aerodromą gyvena apie 2,700 militarinės įgulos žmonių, taipgi apie 1,200 civilinių tarnautojų.

Mitchel Field uždarius, smarkiai nukentėtų netoli jo esantieji biznieriai. Dėl to jie dabar susirūpino.

Aerodromą gali uždaryti sekamais metais, kada nors birželio mėnesį.

Filmai

THE VIRGIN SPRING

Žymus švedų filmų režisorius Ingmar Bergman sukūrė daugelį gerų veikalų, iš kurių paskutinis filmas "The Virgin Spring" dabar rodomas Beekman teatre, 56 St. & Second Ave., New Yorke.

Tai lengva tema, paimta iš 14-to šimtmečio religinės legendos, tačiau režisūra ir vaidyba labai stipri ir reali.

Filmas palieka gilaus įspūdžio savo fotografine technika, gražiais vaizdais ir puikiai vaizduoja anų laikų paprasto žmogaus gyvenimą kalnuose.

H. F.

Vilnius Niujorke

Šią savaitę **Cameo** teatre (8 Ave. ir W. 41 gat.) rodo labai įdomų spalvotą filmą, pavadintą "Dukra", ir priedui šiaip vaizdų, tarpe kurių yra nemaža ir iš Vilniaus miesto. Ten matyti Gedimino kalnas su bokštu, keletas senų bažnyčių; siauros, kreivos senoviškos gatvės priešpastatytos naujoms, plačioms alėjoms, universiteto ir kitų įstaigų ištaigūs rūmai bei kiti nauji pastatai. Pranešėjas aiškina, kas buvo Gediminas Lietuvos istorijoje, pasako, jog Vilnius yra T. Lietuvos sostinė, kaip ji buvo karo veiksmų išgriauta ir t.t.

Taigi, jei kas nori pamatyti Vilnių — nebūtina važiuoti Lietuvon, tai galima matyti Niūjorke.

A. P.

HELP WANTED MALE

Grindų Vaksuotojai. Vientik patyrę kreipkitės. $2 į valandą. Proga viršlaikiams. Darbas naktimis. Kreipkitės tarp 3 ir 5 val. dieną. **NEW YORK FLOOR, 18 E. 41st St., N. Y. C. MU. 5-4818.**

(97-99)

Sako, suėmė bombininką

Policija suėmė Walterį Long ir mano, jog tai tas pats asmuo, kuris neseniai terorizavo žmones, padarydamas ir padėdamas bombas įvairiose miesto vietose.

W. Long 29 metų amžiaus vyras. Kadaise jis buvo talpintas į proto ligoninę, bet iš ten š. m. liepos mėnesį pabėgo.

Long turi margą praeitį. Sakoma, jis buvo kadaise kaltintas mergaitės išprievartavimu, buvo suimtas ir už vagystę ir kt. dalykus.

Policija mano, kad Long yra tas bombininkas, kuris daug baimės įvarė žmonėms. Bet jis prie to nepripažįsta. Dabar suimtasis yra Bellevue ligoninėje protui ištirti.

Jis yra vedęs, turi sūnų, bet su šeima pastaruoju metu negyveno.

PRANEŠIMAI

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, gruodžio (Dec.) 7 d., pradžia 7:30 val. vakare, 102-02 Liberty Ave.

Visi nariai malonėkite dalyvauti, nes turėsime išrinkti kuopos valdybą 1961 metams. Kurių duoklės nemokėtos, ateikite ir užsimokėkite. Prot. Sekr. (96-97)

BROCKTON, MASS.
Mitingai—Parengimai

ALDLD 6 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks pirmadienį, gruodžio 5 d., 7:30 val. vakare, Liet. Taut. Namo kambariuose, 8 Vine St., Montelloj. Prašome visus kuopos narius dalyvauti. G. Shimaitis

LDS 67 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ketvirtadienį, gruodžio 8 d., 7:30 val. vakare, Liet. Taut. Namo kambariuose, 8 Vine St. Visi nariai malonėkite atsilankyti, nes bus rinkimas valdybos 1961 metams. G. Shimaitis

"Laisvės" skaitytojų ir spaudos mylėtojų draugiškas vakaras įvyks šeštadienį, gruodžio 10 d., Tautiško Namo kambariuose, pradžia 7:30 val. vakare. Bus gerų valgių ir gėrimų. Susieisime, pasikalbėsime ir atžymėsime "Laisvės" 50 metų jubiliejų. Draugiškai ir naudingai praleisime vakarą. Rengėjai

Montello Vyrų Dailės Grupė rengia Kalėdų Partę. Įvyks šeštadienį, gruodžio 17 d., pradžia 7.30 val. vakare, Liet. Taut. Namo apatinėje salėje. Dovana 25c. Bus muzika, dainų programa, namie gamintų valgių, šiltų ir šaltų gėrimų.

Kviečiame vietinius ir iš apylinkės atsilankyti linksmai laiką praleisti. Rengimo Komisija

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuoops priešmetinis susirinkimas įvyks antradienį, gruodžio 6 d., 7:30 val. vakare, Kultūriniame centre, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Visi nariai kviečiame dalyvauti susirinkime, nes bus kuopos valdybos rinkimas sekantiems metams. Taipgi turėsime išrinkti delegatus į LDS 3-čios Apskrities konferenciją, kuri įvyks gruodžio 18, sekmadienį, Elizabeth, N. J. Kurių duoklės neužmokėtos. malonėkite ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt.

Valdyba (97-98)

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio (Dec.) 9-tą dieną, svetainėje 1150 N. 4th St. Prasidės 7:30 val. vakare. Draugai, įsitėmykite, kad po mitingo rytojaus vakare toj pačioj svetainėj įvyks linksmas koncertas. Dainuos gerai atsižymėję Aido choro dainininkės iš New Yorko, vadovaujamos Mildred Stenslerienės. Taipgi šiame susirinkime turėsime perrinkti kuopos valdybą 1961 m.

Sekretorius J. K. (97-98)

APLANKYK TSRS

Specialiai Žemos Kainos
17-kos dienų **Ekskursijoms**
tiesioginiai **jetu į Maskvą**

COSMOS GRUPĖS IŠVYKSTA KAS MĖNESĮ

Pavieniai Vyksta Kasdien

Mes paddame Jums atsikviesti savo gimines iš Sovietų Sąjungos.

Smulkiau informuokis

COSMOS
TRAVEL BUREAU
45 W. 45th Street
New York 36, N. Y.

Tel. CIrcle 5-7711